46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 585 ՀԱՅԼԻՍ. ՄԱՐՏ 25/7 ԱՊՐԻԼ 1903 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 1321 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 9 — 25 ՄԱՐՏ 319

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթա Մեր Մեսասերի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنجه يومى وسياسى غزتەدر
صاحب امتيازى : اوهانس فريد
ادارەخانەسى : باب عالى جادەسندە نومرو ۲۸

ԳԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Տարեկան վճարմամբ
Գալոյ համար 90 ղ. 50 ղ.
Գաւառներու համար 103 » 60 »
Դրսաւոր հասցեի համար 25 ֆր. 13 ֆ.

ՅԱՋՈՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մանաւոր պայմաններ։

ԽՆԴԻՐ ՄԸ

Մեր լրագրութեան մէջ ամէնէն աւելի դատափետուած վարչական մարմիններէն մէկն ալ Դատաւորականին, Ուսումնականին ու Կրօնականին քովիկը Տնտեսականն Խորհուրդն է. այդ Խորհուրդը որ տարին տասերկո՛ւ ամիս հաշիւ կը նայի, կը վաւերացնէ և կ'որոշէ ժամուն գումը կախել, ի խնդիր... դիտողութեան։

Թէ ո՛րքան դիտողութիւն կ'ըլլայ այդ ցուցակներուն և կամ ուչափ կը գործադրուին իր որոշումները Գատրիարքարանի պիւտճէին վրայ, տարկայ չէ անշուշտ խնդիրը. որովհետև տասնէն աւելի անգամներ է որ այդ խորհուրդին Տ.ԶԱ.ի փոխելու կառակը եղած է և կամ Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը և ուրիշ մարմիններ քիթ-բերան ծռած են, ամէն անգամ որ խնայողութեան ձիլ մը բանալ փորէ։

Բայց այդ քննութիւններէն, վաւերացումներէն դուրս, ուրիշ բաներու վրայ խորհիլն ալ զգացուց մեր Տնտեսական Խորհուրդը. կարդացիք անշուշտ երէկուան որոշումներուն մէջ սա հատուածը.

Խորհուրդը նկատելով որ ազգ. զանազան հասատութիւններու պատկանող գումարները և արժեքաւոր առարկաները կամ արժեթուղթերը կարգ մը մասնաւոր անձնաւորութեանց քով թողուելուն հետեւանքով անոնցմէ շատերը կորսուելու մասնաւորապես պատահանութենէն զերծ չեն մնար, պէտք զգաց յանձնաժողովի մը կազմութեան՝ որ պաշտօն ունենայ այդ կարգի դրամներու կամ արժէքաւոր առարկաներու վիճակը քննել և անոնց ապահովութեանը համար կարեւոր միջոցներ առաջարկել, հետեւաբար խորհուրդը որոշեց իր այս առաջադրութիւնը յայտարարել Ազգ. Ժողովին։

* * *

Սպասելով որ Ազգ. Ժողովը տայ իր հաւանութիւնը յանձնաժողովի մը կազմութեան համար, մենք զբաղինք քիչ մը այդ էական խնդիրով, որուն ցարդ գտնուած վիճակով չարունակումը կրնայ վնասներ պատճառել հանրային հասատութիւններուն, ինչպէս եղած է մինչեւ հիմա առաւել կամ նուազ ալքաուու հանգամանքներով։

Եկեղեցի մը պարտաստ դրամը, Աղքատախնամի մը ունեցած պարտաթուղթերը, վարժարանի մը մուրհակները, և վերջապէս ո և է ազգ. հասատութեան նիւթական ինչքը, ընդունուած սովորութեան մը համաձայն, պահ կը տրուի Ազգ. Խորհուրդին է՛ն պատուաւոր ճանչցուած անգամին քով, կամ ծանօթ դրամատէրի մը կամ վաճառականի մը երկաթ դրամարկղին կը վստահուի, առանց նկատի առնելու թէ նիւթապէս երկաթ պահարանէ մը աւելի բարո՛յապէս երկաթեայ վստահութիւն մը պէտք է ամենէն աւելի։ Այնքան պարզմութեամբ և առանց օրինական ձեւակերպութիւններու ո և է անձի վստահուած նիւթական մը կրնայ շատ դիւրութեամբ իր ամբողջութենէն բան մը կորսնցնել և իր գոյութիւնը վտանգել, քանի որ դարը ուր կ'ապրինք «նիւթականի և հոգիի դար» կոչուած է շատ իրաւունքով։

Առեւտուրի մէջ ամէնէն աւելի վստահելի կարծած անձդ, զոր ինքզինքիդ համար անգամ անպէտ կը հաւատայիր, վաղը զեղծումի հոսանք մը կը սահեցնէ այն ապահովութեան կամուրջին տակէն որ իրեն կը շնչուէր, և ամէնէն բարեպաշտ մարդը որ մրջիւնի վրայ կոխելէ կը զգուշանար, քանի մը օրէն ախոյեանը կը հանդիսանայ կարգ մը գայթակղութիւններու։

Նա՛մանաւանդ առեւտրական կեանքը հիմակ այնքան «ՔԻՖ» վիճակ մը կը պարզէ որ, աչքիդ չես կրնար հաւատալ երբ տեսնես թէ ամէնէն առկուն կարծած անձդ, իր գործառնութիւնները դադրեցուցած է արդէն քանի մը օրէ ի վեր։

Ասոնք կ'ըլլան չա՞ս բնականօրէն, յաճախ ենթակային սկսմոյութիւնովը, սակայն պատճառ մը կայ որ անոնց հետ ալ կորուին, վտանգուին ուէ հանրային հասատութեան առնելիքները։

Այս պատճառներով շատ գեղեցիկ է Տնտեսական Խորհուրդին գաղափարը թէ ի՛նչ միջոցներ ձեռք առնուելու են այդ տեսակ պատահականութիւններէն զերծ պահելու համար ուղղակի ժողովուրդին հետ առնչութիւն ունեցող նիւթական գոյութիւն մը։

Մենք այդ բանին համար ամէնէն բանաւոր առաջարկը ըրած ըլլալ կը կարծենք ըսելով որ, ազգ. հասատութիւններու պատկանող գումարները կայնին, հոգ չէ՝ քիչ հասութաբերութեամբ կամ բնաւ, վստահուին Պոլսոյ մեծ դրամատուններուն, օրինակի համար Օսմ. Կայս. Պանքային և կամ Բրէտի Լիոնէին։

Եւ այն տեղն, ապահովաբար ամէն մարդ անկասկած պիտի մնայ թէ, ո՛ր ատիճանի վստահ ձեռքերու մէջ կը գտնուին ժամուն կամ դպրոցին դրամները, կամ ո՛չ ոք պիտի հեռաքրքիր ըլլայ հարցնելու թէ ի՛նչ եղած է 120 ոսկինոց յինկի մուրհակը, կամ երկաթուղիի սա կամ նա պարտաթուղթերը. թէ ո՞ւր կը գտնուին անոնք... առանց չարամիտ մեկնութիւններու։

Ե...

1903 ՏԱՐԻԻ Ս. ՓՐԿՉԻ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

Քննադատելի ընդհ. կէսերէն առաջինը կը գտնեմ սա պարագան որ հոն մոռցուած է գաւառային վարժարաններու վիճակացոյցին Բ. մասին հրատարակութիւնը։

Երկրորդ, ինչո՞ւ դրուած չըլլար օրացոյցին մէջ տուրքերու գանձման և մարդահամարի նոր հրատարակուած օրէնքներու թարգմանութիւնը։ Շատ հանրօգուտ բան մ'էր այն և մանաւանդ Ընդ. Օրացոյցի վճռառումը միթէ չի՞ կրկնապատկուիր, երբ ամէն ոք գիտնայ թէ տարւոյ մէջ հրատարակուած օրէնքներու մասին լիուլի տեղեկութիւններ պիտի կրնան քաղուիլ այդ հրատարակութենէն։

Օգուտը թէ՛ Ազգին առնն է և թէ՛ ժողովուրդին։

Երրորդ. Ինչո՞ւ ձեռնհաս մասնագէտի մը ձեռքով չեն պատմուած տարիին մէջ պատահած գիտական նորանոր յառաջդիմութիւնները։ Ամ պարագան արդեօք առիթ չէ՞ պիտի ըլլար ամենուն ԱՆՁԱՆՕՐ ՍՊԱՍԵԼ Ընդ. Օրացոյցին հրատարակմանը։

Մասնաւորի և խնդրանքի օրէնքը միթէ մեզնէ ուսանելու կարօտ ե՞ն նշանաւոր վարիչները որոնք հոգաբարձութեան կ'անդամակցին։ Մեր խոնարհ դիտողութիւնները յուսամ որ յախուռն չեն համարուիր գործին գլուխ եղողներէ, հապա Հիւանդանոցի շանուն համար օգտակար թելադրութիւններ եւեթ։

Չորրորդ. Կարելի չէ՞ հրատարակել հայերէն լեզուի մէջ հրատարակուած գրքերու ցուցակը ինչ որ նոր հրապոյր մը պիտի աւելցնէր օրացոյցին վիճակագրական մասին։

* * *

Մասնաւոր դիտողութիւններս հետեւեալներն են.

1. 15 էջի դէմ. Զայ-թիէն կայսր Զինաստանի ծն. 3 օգոստոսին 1872 կ'ըսէ և գահակալեց 12 յունվար 1872. արդ երկուքէն ո՞րն է ճիշտը։

2. Նոյն էջ, Ալֆոնսոյ թագաւոր Սպանիոյ, ծնաւ կ'ըսէ 1886 17 մայիս մինչդեռ գահակալեց կ'ըսէ 17 մայիս 1880ին։

Ճիշտը 1886 17 մայիսին է թէ՛ ծընունդը և թէ՛ գահակալութիւնը։ Սակայն վրիպակներու վերջին գլուխին մէջ վրիպակը նորէն կրկնուած է երբ փորձ ըրած են սրբագրելու։

Մեծ անուշադրութիւն։

3. 16 էջի դէմ. Անգլիոյ Էտուարտ Է. թագաւորի գահակալութեան ամսաթիւը նշանակուած է 1901 փետրվար 15. ուղղելի յունվար 23 Ն. Տ.։ Ճշմարիտը գրուած է 18 էջին դէմ օրացոյցի կարգը։

4. 60 էջին դէմ. Օսմ. ելմտական տարիին հաստատութեան սկիզբը 65 տարի է կը գրէ մինչդեռ անիկա սկսած է հիճրէթի 1205 թուէն այսինքն 1789 տարիէն երջանկայիշատակ Սուլթան Սելիմ Գ.ի օրով։

5. 69 էջ, Զինական թագաւորութեան սկիզբը կը գրուի 2205 Ն. Ք թիւը մինչդեռ 170 էջին դէմ 3000 Ն.Ք. կը նշանակէ. երկուքէն որին հետեւելու ենք։

6. 74 էջ. Հունգարական թագաւորութեան սկիզբը Ք. Ք. 1000 թուին կը նշանակէ մինչդեռ 896 կ'ենթադրեմ. նկատելով 1896 տարիին Պուտա-Բէշթի մէջ տեղի ունեցող հազարամեակի հանդէսները։

7. 75 էջ. Կրանատայի վերջին իշխողին տնունը Պոապտիլ գրողներ կոչ, Պուապտիլ գրութիւնը վաւերական պիտի սեպենք։

8. Նոյն էջ. Արգար դպիր Թագադցին 1567ին կը տպագրէ կ'ըսէ Վենետիկի մէջ տաղմոսը. ուղղելի է 1565 ըստ վկայութեան Հ. Գարեգին Զարպհանէլեանի, որուն վկայութիւնը կարծեմ վերջնական է։

9. 76. 1690 թուին չինեց կ'ըսէ Մեծն Պետրոս Ս. Փեթերսպուրգ քաղաքը. ապահովապէս ուղղելի կը համարիմ զայդ թուական և նշանակել 1701 թիւը իբր վաւերական։

10. Նոյն էջ. Իտալական Լոմպարտիա նահանգը Լոմպարտա նշանակուած է և շատեր են որոնք չի պիտի կրնան իրենք իրենցմէ ճշդել զայն։

11. Նոյն էջ. Անգլիացիք կ'ըսէ 1856ի վերջացուցին Հնդկաստանի տիրապետութիւնը մինչդեռ Սիփայիներու ապստամբութիւնը 1859 թուին պատահած է, ուսկից վերջը եղած է Անգլիոյ վերջնական հաստատութիւնը։

12. 77 էջ. Ֆրանսական բանակը Հռովմէն հեռացաւ կ'ըսէ 1866 Դեկտ. 11ին մինչդեռ ինձի կուգայ թէ 1870ի Ֆրանսօ-Բրուսիական պատերազմի սկզբանէն վերջը եղաւ այդ պարպումը։

13. Նոյն էջ. Ինչ պիտի հակնանք 1869 թուին Աւստրիա և Հունգարիա կը միանան իսկէն. եթէ ըսել կ'ուզէ 1867ի այն կարգադրութիւնը որով երկեակի վերածուեցաւ աւստրիական պետութիւնը՝ թող որոշ ըսէ՛։

13. Նոյն էջ. Կ'ըսէ, Թիէր նախագահ կ'ընտրուի Ֆրանսայի 1873 Մայիս 24ին։

Այս սխալը կրկնուած է հերուանին նման մինչդեռ հերուան կաճառը տասնաւոր տարիներ Ֆրանսա ապրող, Ֆրանսայի անունով երդւոյցեր մանագէաներէ պատրաստուած էր։

Կ'առաջարկեմ որ ուղղուի այդ սխալը, վասն զի 1873 մայիս 24ը Թիէրի հրամարման և Մառէշալ Մահ-Մահոնի ընտրութեան թուականն է։

15. Նոյն էջ, Թուրքեւեղլէն պատերազմը կը նշանակուի 1898 թուին մինչդեռ արեւու պէս յայտնի է 1897 թուականին եղած ըլլալը։

16. 79 էջ. Ցունուար 13ին 1832 թուականն կը դնէ «յայտարար գիր լրոյ Ղեմի տերութիւնը Օսմանեան» թերթին հրատարակութեան և դադրած է կ'ըսէ 1833ին մինչդեռ առաջին տարի 1840 թուին հրատարակուած նոյնին թիւերը։ Ճշդելու է զայդ կարդալով Վիեննայէն հրատարակուած Պատմ. հայ լրագրի թեանը։

17. 104 էջ, Ն. Ս. Օծութեան ամենայն Հայոց հայրապետին օծման ամսաթիւ կ'ըսէ 26 սեպտ. 1893 որ ճիշտն է. արդ ինչո՞ւ 238 էջէ դէմ կը նշանակէ 22 սեպտ. ամսաթիւը։ Ընթերցողը ինչպէս պիտի ուղղէ այդ հակասութիւնը. Հայ կօթան երբ այդ բանը սխալ տեղեկացնէ օտարները ինչպէս պիտի գրեն ճիշտը։

18. էջ 110. Տ. Նահապետ Ռուսինեանի մահուան թուական կը նշանակէ 1896 տարին, մինչդեռ մենք կը յիշենք թէ 1880ին կը հրատարակուէր անոր փիլիսոփայութեան գիրքը մահուանէն վերջը ինչպէս կը խօսուի գեղեցիկ ներածութեան մը մէջ։

19, 124 էջ, ռուսական երկաթուղիներու երկարութիւնը կը դնէ 148,800 քիլոմէթր. եւրոպական Ռուսիայինը 42500 քիլոմէթր ցոյց տալով։

Ուղղելի է ասիկայ վասն զի Ռուսաստան՝ Ասիայի մէջ ունի 4 գիծեր և որոնց երկարագոյնը որ Սիպերիականն է 12 հազար քիլոմէթրի ցոյց կուտան վիճակագիրը։ Սխալը ակներեւ է։

Միւս երեքներն են Պաթումիպաքուի, Անդրկասպեանը և Ֆիզիս-Կարս գիծերը, որոնք կը զօրանն մեր գիտցած տեղեկութիւնները, արդ անհնարին է ենթադրել 100 հազար քիլոմէթր այդ 4 գիծերու երկարութիւնը։

20. 127 էջ. տարակուսելի կը մնայ Տանիմարքայի հանրային պարքը որ 290 միլիոնի վտիտ գումարով կը ներկայանայ։

21. 133 էջ. Սաքսոնիա-Մայնինկէն դքսութեան համար բնակիչ 51,000 տարածութիւն 2468 քա. քիլ. կը նշանակէ մինչդեռ կ'ուելցնէ առ մէն մի քիլոմէդր 102 բնակիչ ունի։ Ինչպէս պիտի համաձայնեցնենք այս տեղեկութիւնները։

22. 134 էջ, Սաքսոնիա-Գոպուրկ-Կոթա դքսութեան մէջ բնակիչ 30 հազար, տարածութիւն 1958 քա. քիլ. և առ մէն մի քիլոմէդր 117 բնակիչ կան կ'ըսէ. ինչպէս պիտի համաձայնեցնենք այս դիտողութիւնները։

23. 135 էջ. Վալտէք իշխանութեան մէջ բնակիչ 80,000, տարածութիւն 1121 քա. քիլ. և առ մէն մի քիլոմէդր 51 անձ կան կ'ըսէ, ինչպէս պիտի համաձայնեցնենք այս դիտողութիւնները։

24. 139 էջ. Ինչո՞ւ չի համաձայներ Աւստրօ-Հունգարիայի բնակչաց մարդանքով, օրիորդը ո՞վ է. անանկ օրիորդի ֆիլանի հասցուցի՞ր գործը, անոր համար մեզի մոռցար։

Պետրոս թէեւ բան մը չէր գիտեր Աննայի ու մօրը անցեալէն, սակայն անոնց այս մտերմական տեսութենէն կռահելով որ կապ մը կայ անոնց միջեւ, արդուկողին՝ աղջկան վրայ ունեցած ազդեցութիւնը իրեն ի նպաստ գործածելու ճամպարանքով, անմիջապէս վճարեց պախրճիին վարձքը և փութացուց մայրը որ Աննան իրենց հետ առած տուն վերադառնան։

Մարիկ հանըմ թէեւ չէր ուզեր կիսատ թողուլ պախրճիին քով սկսած ձեռնարկը. սակայն չկրնալով մերժել որդեգիրին թախանձագին առաջարկը առանց թող տալու Աննայի որ սենեակ մտնայ, պնդեց, ու հետն առնելով զայն, երեքը մեկէն ճամբայ ելան։

Ճամբան խիստ զգուշաւոր ընթացք մը բռնեց Պետրոս ու բնաւ խօսք չբացաւ ամուսնական խնդիրին վրայ, երբ տուն հասան, արդուկողը մտերմական շեշտով մը,

—Քա Աննա՛, ըսաւ, Պետրոսիկս բան մը կ'ըսէ կոր իրա՞ւ է, հիմա խըլավուզուզութեան ելեր ես, անանկ բաներ կուգայ ծառքդեղ նէ մեզի խապար չընե՞ս խըեանէթ, ես ալ կարգելիք մանչ ունիմ։

—Ատուած կէնճ արեւը պահէ, մալտաց, սաբրը պատկը պագնես, իշալլահ սրտիդ ուզածին պէս աղջիկ մը կ'առնես։

—Շնորհակալ եմ, աղէ՛կ ամմա ան քի ես կարգելիք մանչ ունիմ, դուն ալ խըլավուզութեան ելած ես նէ, կ'ուզէի որ քուկին ձեռքովդ կարգէի ազատ։

—Իմ խըլավուզութի՛ւնս ինչ պիտոր ըլլայ հանըմս, ըսաւ Աննա, ինչ կուգայ ինձի պէս խեղճ աղջկան մը ձեռքէն։

—Չէ՛, լսեցի շատ բան կուգայ կոր։

Խօսակցութիւնը երկարեցաւ երկու կիներուն միջեւ ու արդուկողը հարցուց թէ, ինչ առիթով կ'երթեւեկէր Օր. Շարամովի բնակարանը։ Աննա բոլորովին ուրացաւ Մելինէի քով Ալֆոնսը գովելուն և անոնց ամուսնութիւնը յաջողցնելուն պաշտօն մը ունենալը և մեծամեծ երդումներով վստահեցուց խօսակիցը թէ, երեքը մտքէն չէ անցած ամուսնական խնդիր յուսել օրիորդին առջեւ։

—Քա իմին բերնո՞ւս է ինկեր ասանկ խօսքեր ընել ան աղջկան առջեւ բաւ, դուք ալ գիտէք անոր ինչ ծանր գլուխ ըլլալը։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 100

ԿՆԱՐՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

ԶԷՊ

Տեղական-ընտանեկան կեանքէ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ը.

Պախրճին գրիչը ձգեց և նարտի դոլի նման երկու հատ քառակուսի փոքր ոսկոր առաւ ձեռքը, զոր իրարու եռեւեռ մասնաւոր ձեւով մը վեց անգամ նետեց գրքին մէջ գծուած քառակուսիներուն վրայ։ Երկու յաճախորդներն ալ մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւէին այս արարողութեան, որ արդուկողին տեսակէտով՝ պիտի վճռէր խնդիրին վերջնական լուծումը։

Սերոբէ իր սովորութեան համեմատ քիչ մը մամալէ ու հաչուել ձեւացնելէ ետք, գլուխը վեր առաւ գիրքին վրայէն զոր գոցելով,

—Ա՛ս աղջիկը ձեզմէ շատ հեռու չէ, բաւ, ինքն ալ ինչ ընելիքը չի գիտեր հիմա, օր մը սիրտը կը տաքնայ զուկիդ վրայ. օր մը կը պաղի, ասոր առնեմ կ'ըսէ. վաղը խելքը կը փոխէ։

—Ի՞նչ ընելու ենք, բաւ Մաքրիկ հանըմ անձկութեամբ,

—Ընելիք բան չա՛ս, Աստուած թողցունէ հէմէն, ամէնէն առաջ աղջկան սիրտը աղէկ մը տաքցնելու է, անկէ ետքն ալ ա՛ն մեկալ մանչը ո՞վ որ է նէ աշխատելու ենք որ աղէկ չերեւայ աղջկան աչքին,

—Ալ դուն գիտես տիրացու Սերոբ, բաւ Մաքրիկ հանըմ, ումեանիս քուկին վրադ դրեր եկեր ենք։

Արդուկողը դեռ խօսքը չլրացուցած դուռը զարնուեցաւ և պախրճին իր սովորութեան համեմատ երբ գլուխը պատուհանէն դուրս հանեց նորեկին ինքնութիւնը հակնալու համար։

—Տեսո՞ր մայրիկ, ըսաւ Պետրոս արանեղութեամբ, ամէնուն առջեւ խաղք պիտի ըլլանք հիմա, ահա մէկը կուգայ կոր, ո՞վ գիտէ ո՞վ է։

—Ո՞վ կուզէ, ըլլայ, ամէն մարդ կուգայ հոս, տարիկայ ամէնուիք բան չէ։

Պետրոս որ վերջին ծայր կը նեղուէր ընդարկողին այս ուսարկ ընթացքէն, նորեկին ով ըլլալը հասկնալու հետաքրքրութեամբ սենեակէն դուրս ելնելով դէպի բակը նայեցաւ և դրան բացուելուն հետ չկրցաւ զարմացումի խուլ հառաչ մը զսպել։ Արդուկողը որդեգիրին այս տարօրինակ շարժուձեւերէն ազդուելով,

—Ո՞վ է Պետրոսիկ, ըսաւ, չէ նէ մի ճանչուր մէկն է։

Երիտասարդը կամաց մը մօրը ուկանջին ծռեցաւ ու անբացատրելի յուզումով մը,

—Ան խըլավուզը որ Մելինէին քով պանքային տիրէքթօրը կը գովէր ան է, մալտաց։

Մաքրիկ հանըմ առանց նկատողութեան առնելու պատշաճութեան օրէնքն ու պախրճիին ներկայութիւնը, ինքզինքը սանդուխներուն վրայ ծռեցաւ, ուրկէ մեր ընթերցողներուն ծանօթ՝ խըլավուզի օգնականը Աննա՝ գողունի քայլերով վեր կ'ելլար։

—Քա՛ Աննա, գոչեց արդուկողը այնպիսի արհամարհական շեշտով մը որպէս թէ իր ծառան կանչած ըլլար։

Զարմացած աղջիկը առջի առթիւ չկրցաւ հասկնալ այս ծանօթ ձայնին ո՞ր կողմէ եկած ըլլալը, և ակամայ սարսուռի մը ենթարկուելով կանգ առաւ սանդուխին վրայ, աչքերը սենեակին դրան յառելով,

—Քա՛ ինծի՛ չի ճանչցար վախնամ, կրկնեց արդուկողը սանդուխին գլուխը բարձրանալով, և աւելի եւս մտերմական հանգամանք մը առնելով։

Աննա կարծեր թափած կատուի նման ամբեցաւ ու յարգական խոնարհութիւն մը ըրաւ արդուկողին, որուն քով ծառայած էր երկար տարիներ առաջ, երբ Պետրոս դեռ չէր եկած անոր բնակարանը։

—Ո՞ւր ես աղջիկ, կրկնեց տիկինը, չես երեւար կոր։

—Ի՞նչ ընեմ հանըմս, կմկմաց Աննա, սանկ նանկ կ'ապրուիմ կոր։

Արդուկողը ձգած էր այլեւս պախրճին ու յատկապէս ներս չէր մտներ որպէս զի Պետրոսին ցոյց տար Աննայի վրայ ունեցած իր ազդեցութիւնը, որուն աչքը սատակի վախցուցած էր տղայութեան հասակէն իսկ։

Երկու կիներուն այս խօսակցութեան պահուն, երիտասարդն ալ դուրս ելաւ. Աննա Օր. Շարամովի առն մէջ զինքը հարուածող տղան հոն տեսնելով՝ պահ մը շուարեցաւ իրարու յաջորդող այս անակնկալներէն։

—Տղա՛ ճանչցա՞ր, հարցուց արդուկողը չորաձեւի հեգնութեամբ մը։

—Ան օրը օրիորդին քով տեսայ, պատասխանեց Աննա, չհամարձակելով շեղել իր սարուկի դիրքէն։

—Վա՛յ, գոչեց արդուկողը արհամարհանքով, ինչ ինչ ինչ

դաքը նշանակուած է «Վիդի» անունով, պէտք է ուղղել զայն և գրել Վիթի։

37. 284 էջ. Ապգ. Հիւսնդանոցի 5 կոր մատենադարանները իրա՞ւ է որ կը պարունակեն 47,800 կոր գիրք։

Կարելի չէ արդեօք որ այդ ճոխ գրքատան վրայ քանի մը բացատրութիւններ գրուէին, որով հասկնայինք թէ քերականներն ալ հաշուուած են թէ չէ արժէքաւոր հատորներէ կազմուած է այդ մատենադարանը։

38. 370 էջ. Հայ-Բազդքական ազգագիտներէ Ղազարոս Պողոսեանի դէմ նշանակուած թուականները ճշդելու է, 1865—1864 գրուած է, պէտք է ըսել 1865—1888։

39. 372 էջ. Տէր Եփրեմ Իգնատիոս Բահմանի Պատրիարք Հռովմէական Ասորւոց Անտիոքայ, թթոռն ի Մերսին ըսած է, ուղղելի է ի Մերտին։

40. 384 էջին մէջ Կուամի բացատրութիւն կուտայ ըսելով թէ «1 խորհրդ մէջը չուր պարապին մէջ կը լուսուած»։ Աւի հնագիր սիալ մըն է և պէտք է ճշդութեամբ նշանակել գիտական այս կարգի ինդիրները։

Վերջացնելով դիտողութիւններս, կ'ըսեմ թէ շատ փոփոքելի բան է որ հատորակութեան մէջ ամենանոր և ամենաճիշդ տեղեկութիւնները տալու սահմանուած վիճակագրական մակ հատորնիս խորին ուշադրութեան բովէն անցնելէն վերջը տպագրուէր։ Իրաւ է որ դեռ հայ Ս. Եկեղեցիի ժամերգութեան վերաբերեալ նուիրական գիրքերու տպագրութիւնն ալ անխնամ վիճակի մէջ կը ներկայանայ զարդիս. տակայն միշտ կատարելին բաղձալը ներելի է ամենուս։

Արդեօք պիտի հանէինք անգլիական Աստուածաշունչի ընկերութեան ըրած հոգածութեան ասոիճանին և պիտի վայելէինք վերեւ նշանակած կարեւոր գործերու մասին անխիստ տպագրութեան օրին։ Մաղթենք։

ՎԱՐԴԱՆ ՊՀՆ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

Զմիւռնա, 23 Փետր. 1903

ՎԵՐՋ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԱՐՍԻԿ ԾՈՎԵԶԵՐԻՆ ՎՐԱՑ.— Անգլ. Խորհրդարանին և մամլոյին մէջ Պարսկաստանի նկատմամբ Ռուսիոյ առեւտրական ձեռնարկութիւններուն դէմ եղած քննադատութիւններուն համար շատ բարկացած են ռուս թերթերը։ Ռուսիա պիտի չթողու որ, կ'ըսեն, Անգլիա այդ երկրին հարաւային և հարաւային արեւելեան կողմը առեւտրական ազատ ասպարէզ ունենայ և Ռուսիա գործէ միայն Պարսկաստանի հիւսիսային կողմը։ 1856էն ի վեր փոխուած են ժամանակները երբ Անգլիա իրաւունքներ ստացաւ Պարսկաստանէն Պէնուէիրբրոսի, Գուլշիրի և Բարուն հովիտներ վրայ։ Պարսկաստան հիմա վախնալիք տեղ չունի թէ այդպիսի պահանջում մը նորէն ընէ Անգլիա։ Անոր քաղաքական անկախութիւնը զօրացած է Ռուսիոյ բարեկամութեան շնորհիւ։

Ռուս թերթերը պարսիկ ծովեզերքին գործերու վրայ չարունակելով, կ'ըսեն թէ Անգլիա որոշած է պահակազօրք հաստատել Մուսքատի մէջ։ Աշխարհացոյց քարտէսը կը ցուցնէ թէ այդ դիրքը ի՞նչ կարեւորութիւն ունի Հնդկաստանի համար։ Մուսքատ 60 հազար բնակիչ ունի, և առեւտրական մեծ ընդունարան մըն է Թերագդիին հարաւային արեւելեան ծայրը, և առեւտրական միութեան գիծ մըն է բերելու Ափրիկէի, Հնդկաստանի և Հիւսիսային ծոցին մէջտեղ, և ասկորական ճամբան է Պարսից ծոցին և Հնդկաց օվկիանոսին միջեւ։ Ռազմագիտական տեսակէտով ալ նուազ կարեւոր չէ Անգլիոյ համար։ Երբ երկաթուղին տարի առաջ Ֆրանսացիք փորձեցին Կուռան մը գտնել Մուսքատի մէջ, Լոնտոնի դաշինքը խստիւ բողոքեց, և Ֆրանսա գոհացաւ միայն առնուազն դաշինք մը կնքելով Մուսքատի ցեղապետին հետ։ Անկէց ի վեր Անգլիացիք իրենց ազդեցութիւնը աւելցուցին, և հիմա ալ որոշած են տուար պահակազօրքեր առնել հոն։ Ռուս թերթերը հրաւէր կը կարդան Գերմանիոյ որ Ռուսիոյ միանայ և բաղաքէ Անգլիոյ արքաներուն դէմ պայքարի այդ մասերուն մէջ։

ՋԱՐԸ և Զարուհին, Սերգիոս մեծ դուքսը և մեծ դքսուհին ոչնոյ այցելութիւն պիտի տան Հէսի իրենց ազգականներուն։ Ցայսմի է թէ Զարուհին և մեծ դքսուհին Բրուսիոյ Հայրերին իշխանուհիին քոյրերն են։ Զարը և Զարուհին Բեռերսպուրգէն Տանցիկ պիտի երթան, և Վիլհելմ կայսր չգիտցիր պիտի ընդունի զանոնք Նոր Պալատին մէջ Բոցտամի մօտ, ուր քանի մը օր մնալէ վերջ, Զարը և Զարուհին Տարմշտատ պիտի երթան քանի մը շաբաթուան համար։ Հաւանական է որ Վիլհելմ կայսրն ալ իրենց ընկերանայ։

ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Զարին Ցայսագրին համաձայն, Կայսերական Ուքազ մը կը հրամայէ ջնջել ինչ ինչ տուրքերու վճարման մասին գիւղացիներուն հաւաքական պատասխանատուութիւնը։ Պետական, Թաղապետական, և հասարակային ուրիշ տուրքերու գանձումին համար այսուհետեւ գիւղացիք հաւասարապէս պատասխանատու պիտի չըլլան։ Պետական Խորհուրդը հրատարակեց այս կայսերական բարեհաճ հրովարտակը։

ԳԵՐՄԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ.— 290 միլիոն մարքի 3 % փոխառութիւնը ապրիլ 2ին յանձնուեցաւ սեղանաւորներու սէնդիքայի մը, Գերլինի կայսերական Պանքային հսկողութեան ատակ։ Սէնդիքան փոխառութիւնը հրապարակ պիտի հանէ ապրիլ 17ին, 100 մարքնոց թուղթը 93 մարքի։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՋԱՐԸ.— Բերլերոզուրկէ կը հեռագրուի թէ Զարը յանձնառած է Իտալիա երթալու որոշումը։ Ռուս բարձրատիճան անձնաւորութիւնները համոզած են Ն. Վեհափառութիւնը եւ կենալ այդ ուղեւորութենէն, և Ռուսիոյ մէջ կազդուրել իր առողջութիւնը։

ՕԶԻՐԻՒ ՄՐՑԱՆԱԿԸ.— Ֆրանսական Կամառը, բոլոր հատուածները համարորդուդ, Բոգդէօռեան Հատատութեան պետ Տքթ. Էմիլ Ռուի տուաւ 100,000 ֆր.ի մրցանակը, զոր հիմնած է Մ. Օզիրի «վարձատրելու համար ամէնէն նշանաւոր գիւտը կամ աշխատութիւնը գիտութեան, դպրութեանց, գեղարուեստի, ճարտարարուեստի կամ ընդհանրապէս հանրօգուտ ծառայութեան մը մէջ»։ Տքթ. Ռուի միկրոբաբանական ուսումնասիրութիւնները նշանաւոր ըրած են զինք գիտնական աշխարհին մէջ։ Կամառը որոշեց Տրպոռոսի կամակէն առաջ եկած 30,000 ֆր.ը ի նպաստ գիտութեան, գրականութեան և գեղարուեստի, երեք մասի բաժնել։ Իրրեւ նպաստ 8,000 ֆր. տուաւ «Ժուռնալ տէ Սաւանի», և որոշեց մղում տալ զանազան հրատարակութիւններու. մնացեալ գումարն ալ պիտի յատկացուի օտար գիտնականներու ինչ ինչ ելեկտրական երեւոյթներու ուսումնասիրութեան համար։

ՄԻԶԱԶԳԱՑԻՆ Պատմական Հասարժողովը Հռոմի Կապտոլիոնին մէջ բացուեցաւ ի ներկայութեան Իտալիոյ Թագաւորին և Թագուհիին։ Հռոմի քաղաքապետը և հանրային կրթութեան նախարարը բարի գալուստի ճառեր արտասանեցին օտար պատուիրակներուն։ Պէտք պատուիրակներէն մին պատասխանեց։

ՄԵԾԱՊԱՐԳԵՒ ՆՈՒԷՐ.— Բարեսէր անգլիացի մը, որ անծանօթ մնալ կ'ուզէ, 18,000 անգլ. ոսկի նուիրեց Լոնտոնի Երիտասարդ Կանանց Քրիստոնէական Ընկերակցութեան։

ԷՏՈՒԱՐԴ Է.— Բամբոլլա կարդինալին, Լոնտոնի Վօն կարդինալին և Նորֆոլքի դուքսին միջև կատարուած բանակցութիւններուն հետեւանքով, գործնականապէս որոշուած է որ Էտուարդ Թագաւոր Հռոմ այցելած ատեն Վատիկան ալ այցելէ։ Միակ դժուարութիւնը ա՛յն է թէ Անգլիոյ Թագաւորը ո՞ւրկէց ճամբայ պիտի ելնէ Վատիկան երթալու համար, որովհետեւ Մեծն Բրիտանիա Վատիկանի մօտ դեսպան չունի։ Վատիկան առաջարկած է որ Թագաւորը ճամբայ ելնէ Անգլիական Քոլէժէն, կամ Մարսիլ իշխանին պալատէն, ուր ընակեցաւ Ն. Վեհափառութիւն, իբրեւ Կալլէսի իշխան Հռոմ այցելած ատեն։

.՝. Էտուարդ Թագաւոր Հռոմ պիտի հասնի ապրիլ 27ին և պիտի մնայ երեք օր։ Իտալիոյ Թագաւորին հետ ներկայ պիտի ըլլայ Նաբոլիի նաւահանգէստին, և երեկոյին ի պատիւ իրեն չքեղ ներկայացում մը պիտի տրուի Արժանդինա Թատրոնին մէջ, ուր պիտի երգէ նաև հռչակաւոր Սինեօր Թամանեօ։ Վէրտիի «Օթելլո» օպերան ալ պիտի ներկայացուի, ինչպէս նաև «Լա Դոսքա», որուն պիտի մասնակցին Տարքլի, Տէմարքի և Կիրլանինի գեղարուեստագէտները։ Կուրինալի պալատին մէջ Անգլիոյ Թագաւորին համար կը պատրաստուի այն յարկաժիշը, ուր երբեմն կը ընակէր այրիացեալ Թագուհին Մարկարիտա։

.՝. Երբ Էտուարդ Է. և Բորթուկալի Թագաւորը Լիզպոնի նաւահանգիստը ցամաք ելան, և իրենց տեղերը բռնեցին յատկապէս պատրաստուած տաղաւարին մէջ, Լիզպոնի քաղաքապետը մօտենալով, բարիգալուստի ճառ մը խօսեցաւ Էտուարդ Թագաւորին։ Ն. Վեհափառութիւն պատասխանեց ֆրանսերէն։— «Շնորհակալ եմ ձեր խօսքերուն։ Շատ ուրախ եմ Լիզպոն այցելութենէս»։ Ցետոյ տաղաւարին մօտեցան չղջղուղուն կառքեր, չքնաղազարդած ծիրանազգեստ և սպիտակազգեստ հեծեալներէ, և կարմրազգեստ և սպիտամուկ ձիավորիներէ։ Այդ կառքերը գեղարուեստական և պատմական հանդիսաւոր տեսարան մը կազմեցին։ Ամբոխը ոչ մէկ նշան ցոյց տուաւ

Կայս. Պալատան մէջ

Ն. Բարձրութիւնները ուղղակի առաջնորդուեցան Սելլոզի Կայս. Պալատը և երբ «Մէրասիմ»ի քէշկին մէջ իրենց համար յատկապէս պատրաստուած յարկը հասան, Կայս. անձնապահ զօրաց հրամանատար զօր. Շաքիր փաշա հոն երթալով, Ն. Կայս. Վեհափառութեան երջանկաբեր բարեւները և բարձր հաճութիւնը հաղորդեց Ն. Բարձրապատուութեանց։

Բարձր. իշխանազունները, Կայս. ընտրեալներն և իրենց ընծայուած այս անօրինակ հիւրասիրութենէն վերջին ծայր զգածուելով խնդրեցին Շաքիր փաշայէն, որ իրենց երախտագիտական զգացումներն ու շնորհակալեաց հաւատիքը մատուցանէ յոտս Կայս. Գահոյից։

Յետոյ գերման իշխանները պատիւը ունեցան Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

Կենսագրական գիծեր

Գահաժառանգ Ֆրիտրիխ Կիլհեմ իշխանը ծնած է 1882 մայիս 6ին, Բոցսամի մօտ Մալմորքալէի մէջ։ Իր ուսումը նոր աւարտած է Պոնի համալսարանին մէջ, «Սեւ Արծիւ» ասպետ է, և անդամ է հեռաւոր սպաներու գերմանական պահակ գունդին, Սաքսոն և ռուս նռնաձիգներու գունդերուն, աւստրիական հիւսարներու գունդի մը և տեղական է Կայս. անձնապահ Ա. բանակին մէջ։

—Այթել Ֆրիտրիխ իշխանն ալ ծընած է նոյնպէս Մարմորքալէի մէջ, 1883 յուլիս 7ին և եղբորը ատիճանները ունի բանակներուն մէջ։

Երկուքն ալ երկայն հասակ են և նուրբ. գահաժառանգը մանաւանդ պատերազմիկի երեւոյթ մը ունի։

Գերման կայսեր Գ. զաւակը իշխան Աւալկերթ, ինչպէս կը յիշուի արդէն, եկած է Պոլիս։

Իշխանները եօթը հեռաւորդ քարտուղարներ անձնաւորութիւններ ունին իրենց հետ։

* * *

«Թէյրիֆիյէ» Կայս. չոգեմակոյկը իշխաններու արամադրութեան տակ դրուած է իրենց Պոլիս գտնուած միջոցին։

—Կայս. Թանգարանին Տնօրէն Համի պէյ պիտի ընկերանայ իշխաններուն, երբ Պոլսոյ հնագիտական տեղերը այցելեն։

—Երբ բարձր. իշխանները Կայս. Պալատ մեկնեցան, «Սաֆիր» զրօսանաւէն Տօլմապաղչէի Կայս. Պալատան քարափը փոխադրեցին Բրօֆ. Քլէմանը, որ իր տաքը կոտրած էր Մէլիթի հնութիւններուն այցելած ատեն։

—Իշխանները երէկ իրիկուան դէմ Պոլսոյ կողմը անցան քանի մը այցելութեանց համար։

—«Սաֆիր» զրօսանաւը երէկ գիշեր լուսաւորուած էր։

ԳԵՐՄԱՆ գահաժառանգ իշխանը, իր Եգիպտոս գտնուած ատեն, յանուն Վիլհէլմ կայսեր խնդրած է Բարձր. Խրտիվէն փոխադարձ այցելութեան երթալ Պերլին, Գերման կայսեր։ Խրտիվը ընդունած է այդ առաջարկը։

ՇՈՎԱՑԻՆ նախարար Հասան փաշա ապաքինած ըլլալով, քանի մը օրէն իր պաշտօնատեղին պիտի յանձնէ։

ՊԱՏՈՒԱՍՏ.—Զինուորական վարժարաններու ընդհ. վերատեսչութիւնը գրեց կրթ. նախարարութեան դրամական տուգանք առնել այն ծնողներէն որոնք իրենց տղաքը պատուաստել չեն տար, և այն վարժարանի անօրէններէն, որոնք այդ կարգի տղաքները վարժարան կ'ընդունին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Մ. Բոնսթան, ընկերակցութեամբ Բարիզի Քոնթուար Նոսիոնալ տ'Էսքոնդ դրամատան վարիչին Մ. Բիզի, դեսպանատան Ա. Թարգմանին, Անատոլուի երկաթուղիներուն Բ. Տնօրէն Մ. Հիւկնէնի և ուրիշներու, ուրբաթ օր մասնաւոր կառախումբով Առաքալար հասաւ։ Կայսրանը կը գտնուէին գայմագամը, պաշտօնատարներ և բազմաթիւ ժողովուրդ։ Դեսպանը այցելեց քաղաքին զանազան շուկաները. զինուորներու ջոկատ մը կ'ընկերանար դեսպանին։ Պոյսէն վերադարձին, կայսրանին մէջ ճաշ մը արուեցաւ։ Իզմիրի կառավարիչ Քեազիմ պէյ, Առաքալար գացած էր դեսպանը ողջունելու։

ԱԹԷՆՔԻ թերթերը կը գրեն թէ, Հելլէն նորընտիր դեսպանը Պոլիս գալուն, հեռը պիտի բերէ նաև Ցուսասանի թագաւորին մէկ ինքնագիր նամակը՝ ուղղուած Վեհ. Սուլթանին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— «Վօէնի-Իսվէթիի» զինուորական թերթը կը հրատարակէ պատմէնը Ֆերիանտ իշխանին մէկ նամակին, որով ան շնորհակալութիւն կը յայտնէ այն ծառայութեանց համար զոր մատուցած է պատերազմական նախորդ նախաբար զօր. Բարբիքով, և իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ անոր հրաժարման համար։

—Գալլէքի յունական եկեղեցին հրատարակուելի մը կողմէ թարգմանուած է։ Ոչ մէկ աւարտում ձերբակալուած է։

ՄԱԼԹԷԲԷի առջեւ նաւահանգիստ մը պիտի շինուի Անատոլուի երկաթուղիի ընկերութեան կողմէ և Մախսուսէի շրջենաւերը պիտի հանդիպին հոն։

ԿԼԱՑԵԿԱԳՈՐԾՈՒՆԵՐԸ.— Ջեռնհատ պաշտօնարանը նկատելով որ կլայեկագործներու գործածած անագները խառնուրդ են, որոշեց քննել տալ զանոնք բժշկական վարժարանին քիմիական ստորաբաժանմանին մէջ։

ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ համար սակացոյցի մը պատրաստութեան յանձնաժողովը իր տեղեկագիրը մատոյց քաղաքապետ. բժշկական ժողովին, որ քննեց ու տեսաւ թէ դեղերու գիները եւրոպական սակացոյցներէն ժան են, բայց իրենց պատրաստողէնք նշանակուած գիները շատ են. ուստի տեղեկագիրը նոյն յանձնաժողովին վերադարձուց, աւելի ժան սակացոյց մը պատրաստելու համար։

ՀԱՑՏԱՐ-ԲԱՇԱՑԻ նաւահանգստին ընկերութիւնը յառաջիկայ ապրիլ 1/14 էն սկսեալ իր կանոնագիրներուն և սակացոյցներուն համաձայն, պիտի կատարէ ապրանքներու և անասուններու նաւ դնելու և նաւէ դուրս հանելու ամէն կարգի գործողութիւնները, զանազան տեսակ ապրանքներու մթերանոցին մէջ տեղաւորումը ևն. ևն.։

Ներածման, արտածման և թրանզիթի ապրանքներուն համար սահմանուած մաքսային ճիւղ մը պիտի սկսի գործել, անանկ որ վաճառականները իրենց «քոնէսմանտները ուղղակի պիտի կրնան Հայտարարագրի համար չինել տալ։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Մ. Լանովարի երէկ Պոլիս եկաւ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ նաւաբաժին մը Բօրֆու ժամեցաւ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Տէր Խմբագիր

Պատուական օրաթերթիդ 584 թուովը, Սիրքէճի Կիւլգէնեան Խան հաստատուած, Գրիգոր էֆ. Դանիէլեանի, Առեւար. Բ. դատարանին առջեւ ասա երդում ըրած ըլալը՝ իբր լուր հրատարակած էիք։ Ասոր դէմ, Գրիգոր էֆ. Դանիէլեան հապճեպ յայտարարութեամբ մը հերքելով նոյն դատարանի առջեւ սուտ երդում ըրած ըլալը, կ'ուզեցնէր թէ՝ ինքն ա՛լ, դատավարութեան դիմած է զրպարտիչ անուանելով զիս։

Արդ՝ խնդրոյն բացարձակ ճշմարտութիւնը երեւան բերելու միակ դիտումով, Գրիգոր էֆ. Դանիէլեանի սուտ երդման վրայ հետեւեալ պաշտօնական տեղեկութիւնները կը փութամ հաղորդել։

Կ. Պոլսոյ Առեւարական Բ. դատարանին 1316 թուականի էվվէլի 19 թուականի եւ թիւ 361 վճռագիրը հաստատէ թէ Գ. էֆ. Դանիէլեան իմ սեփականութիւնս եղող զանազան առարկաներս չէ ուզած վերադարձնել ինձ եւ երդումով ուրացած է թէ զանոնք չէ ստացած ինէ։

Ասոր վրայ, յիշեալի դէմ էֆէնտիս խրիմիի դատ բանալով, Մաքրիդիչի ընդհ. դատախազութեան մատրած դիմումիս իբր հետեւութիւն, ընդհ. դատախազը՝ խնդիրը որոշապէս քննած և նոյն իսկ Գրիգոր էֆ. Դանիէլեանի խոստովանութեան վրայ հիմնուելով, իր 1316 թուականի էվվէլ 21 թուականի և թիւ 101 որոշմանագրովն հաստատած է թէ, յիշեալը՝ իմ սեփականութիւնս եղող զանազան առարկաները՝ զոր ինձմէ ստացած ըլլալը երդմամբ ուրացած էր Առեւար. Բ. դատարանին առջեւ, այս անգամ հարցաքննիչ դատաւորին խոստովաներ է անոնց իրեն յանձնուած ըլլալը։

Ահա, պաշտօնական սոյն երկու որոշմանց հակասական յայտնութեանց վրայ յենլով, դարձեալ Մաքրիդիչի դատարանին առջեւ դատ բացած եմ յիշեալ Գրիգոր էֆ. Դանիէլեանի դէմ, թէ՝ ասա երդում ըրած ըլալուն, և թէ՝ յիշեալ ինձի պատկանող ապրանաց ինձի յանձնուելուն համար։ Դատարանն ալ 15 մարտ 1319 թուականի կոչնագրով դատարան հրաւիրած է զիս, ուր պիտի ներկայանամ ինքս։

Արդարեւ անձնական դատի մը ընթացքն հրապարակել սովորութեան հակառակ է թէև, Բայց Գրիգոր էֆ. Դանիէլեանի յերիւրած հրատարակութեան վրայ, սարսափեցայ այսպէս ճշմարտութիւնը երեւան բերել։

ՍԱՐԳԻՍ Ռ. ԿԻՒՐՏԷՆԵԱՆ

1903 մարտ 24 Կ. Պոլիս

ՈՃԻՐ.—Կիրակի օր, Լանկայի մէջ Այազմա փողոցը բնակող Թէքիրտաղցի Արաքս, իր երկու տարեկան աղջնակով հետ, Թալլամա Մէյանի Օնիկին արճարանը նստած պահուն, Գումգապու Եալընըզ Պագալ բնակող Տիգրան անուն մէկը, որ առաջուց հակառակութիւն ունեցած է եղեր յիշեալ Արաքսին հետ, անհաճոյ խօսքեր կ'ուղղէ անոր, քովը նստող ռուսանպատակ Տրիֆոն անուն մէկուն երեսը նայելով։ Արաքս չը կրնալով համբերել, վիճաբանութիւնը կ'սկսի, ու անանկ երեւոյթ մը կառնէ հեռագրեմ որ Տիգրան իր գրպանը պահած դաշոյնը հանելով Արաքսին կուրծքը կը մխէ և երկու տեղէն ծանրապէս կը վիրաւորէ։ Ասոր վրայ տեղւոյն ոստիկանական պաշտօնեաները Իսմայիլ և Սալա էֆէնտիները իսկոյն ոճրին վայրը կը հասնին, ու ոճրագործը կը ձերբակալեն պահուած դաշոյնն ալ մէջտեղ հանելով։

Վիրաւորեալին նախնական դարմաններ տրուելէ վերջ, երկուքը մեկանց ոստիկանական դուռը ղրկուած են քննութեան համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՕԼՍՈՅ

(1903 մարտ 24/6 ապրիլ Երկուշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Ձերմակ I լիպրայէն պակաս		-8¼ ղշ.
» II »	»	8½-8¾ »
Մախլիւթ (խառն)	»	9¼-9½ »
» (հաճարով)	»	9¾-10¼ »
Սէրթ էքթրա, օխան		37 փր.
» միջին տեսակ	»	33½-34¼ »

Երէկ ժամանեց 28 վագոն Անատոլուի երկաթուղիով։

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քրտա I պարկը		67-68 ղշ.
» » II-III	»	64-66 »

ԹԵՓ

Օխան 21-21½ փարա։

ԳԱՐԻ

Աղէկ տեսակը	11¾-12	ղրշ. գրիւռ
Երկրորդ տեսակը	11-11½	»

ՄԻՍԻՐ

Օխան 25-26 փարա։

Վառնաի ալիւր 400 պարկ. Նօ. (2) 70—71, գերմա 66½—68 ղրուշ։

* * *

ՄԱՆԱԹ

Բամպակի հրապարակը միշտ հաստատուն կը շարունակէ։ Վերջին գինն է Ապրիլ յանձնելի 5 19/100. սպօթ, այսինքն անմիջական յանձնումի 5 40/00

Բամպակին բարձրացումը յարատեւելուն պատճառով մանածի գիները ամուր են։

		Կանխիկ Նէթօ Լ. Օ. 100էն
Եէսիգուլէ վաթէր	թիւ 4	29¼
» էքթրա	»	31¾
Իզմիր վաթէր	»	31
Սելանիկ »	»	30
		(61 օր պայման կամ 2% զեղչ)
Իտալական վաթէր	4-14	30—32
» էքթրա	12-14	37—39½
» »	18-24	42½ - 44
» վաթէր	20	39—40
Անգլիական էքթրա	12-14	42 — 43
» »	18-24	46—47
» վաթէր	20	41—42
Իսալկն. կարմիր վաթէր	20	57—59
Զուիցերիական »	» 20	60—61

* * *

Մինչեւ մարտ 17—22 հրապարակի շաբաթական վաճառականներուն ցուցակը

ՖԻԹԻԼ.—	67 պարկ դեղին	13¾-14
	5 » Սկարթա	5¼
	18 » Ֆիոնտա	17¼
	7 » ճերմակ	19¾-20
	14 » ֆէօթ	26
ԹԻՖԹԻՖ.—	50 հատ Տէրի Թոսթ.	13.25
	32 » »	13.20
	4 » Գոպա	8
	1 » Սարը	10
	10 » Տէրի Թոսթաք	9.25
	18 » Գրլ	3.50
	10 » Գոպա	8.30
	17 » Տէրիեօզկա	13.30
ԱՖԻՕՆ.—	4 սընասուկ Քէօթահիա	108
	2 » Պալըքէսէր	114
	11 » Զիլէ	131
	3 » »	130

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԲԱՐԵՊԱՇՏ քրիստոնեայ մը որոի ցաւով կը ծանուցնէ մեզ թէ առջի կիրակի իրիկուն Սամաթիայի Ս. Գէորգ եկեղեցիին մէջ մի միայն մէկ քահանայ մը գտնուած է, նոյն իսկ երբ Պատր. փոխանորդ որբազանը կը քարոզէր հոն։

ԵԹԷ հարկեցուցիչ պատճառով մը չէ որ բացակայ եղած են միւս քահանաները, ասիկա արդարեւ ցաւալի զանցառութիւն մըն է անանց համար, քանի որ իրենց պարտականութեան ամէնէն առաջինն է անխարդ ներկայ գտնուիլ ժամերգութեանց և օրինակ հանդիսանալ հաւատացեալներու։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ երից թաղից Աղքատախնամը վարած է Նաւալը Գոբուի զբօսարան պարտէզը, պայմանաւ որ շահը Աղքատախնամին վերաբերի և ո և է մեաս եթէ առաջ գայ՝ անդամներուն անձնականին. այս նպատակով արդէն հարկ եղած երաշխաւորութիւնը կարգադրուած է։ Յիշեալ աղքատախնամ մարմնոյն անդամներէն մէկ քանին հարգաւ պիտի հսկեն պարտէզին, մէկ քանին բաժնեգիններուն և մուտքավաճառներն ալ գանձանակի շրջաբերութեան։ Աղքատախնամը ձեռնարկած է նաեւ, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս ներկայացում մը կազմակերպել Մայիսի մէջ, ի նպաստ տեղւոյն աղքատաց։ Մանօթ անձնաւորութեան մը քով գտնուած սակաւաւոր դրամը, ինչպէս Տնտես. Խորհուրդն ալ որոշած էր, առնելով մէկ մասը ներկայացման նախնական ծախքերուն և ուրիշ էական պէտքերու պիտի յատկացնէ, և ոչ թէ վարձուած պարտէզին ծախսը, ինչպէս գրած էր ասկէ առաջ պաշտօնակից մը։

ՀՆԱԳԻՏ Ն. Մաս., փետրուար 27ին Ռուսաց կայս. հնագիտական արեւելեան կաճառի նիստին մէջ կարեւոր զեկուցում մը կարդացեր է իր ճանապարհորդութեան մասին, զոր կատարած է 1902 թուականին դէպ ի Սրուսաղէմ՝ ուսումնասիրելու համար Ս. Յակոբի և Ս. կատարինէի վանքերու մատենադարաններուն մէջ պահուած հայերէն և վրացերէն գրչագիրները։ Ուսումնասիրուած գրչագիրներուն մէջ ամէնէն աւելի կարեւոր տեղը բռնած են Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի և Վրաստանի Լուսաւորիչ Ս. Նունէի մասին գտնուող գրչագիրները։

ԵԷՆԻ ԳԱԲՈՒԻ նախորդ քարոզիչը կը պատրաստուի Ս. Զատկի տօներէն առաջ իր պաշտօնատեղին գտնուիլ։ Եէնի Գաբուէն Մարուքէ էֆ. Ֆրէնկեան, Յարութիւն էֆ. Քէօմիւրճեան և մէկ քանի թաղցիներ կիրակի օրը Ս. Պատրիարքին երթալով, խնդրեցին որ իրենց քարոզիչը Զատկական տօներէն յետոյ մեկնի։ Սակայն Ն. Ամենապատուութիւնը պնդեց Խառն Ժողովոյ որոշմանը վրայ, որուն համակերպեցան Եէնի Գաբուի թաղեցւոց կողմէ ներկայացող պատուաւոր ազգայինները։ Թաղ. Խորհուրդը Շահպազեան Տ. Յակոբոս Մ. վարդապետի քարոզիչ կարգուելու մասին ալ դիտողութիւն ըրած և քարոզչի համար պատրաստ սենեակ մը չգտնուիլը յայտնած է։ Ասոր վրայ Տ. Մեսրոպ Արքեպիսկոպոս Սուքիասեանը պատուակալ քարոզիչ խնդրած են, սակայն Ն. Սրբութիւնը իր անձնական ակարութեանը պատճառաւ չէ ընդունած, այլ իր ձեռնասուն Տ. Կարապետ Վրդ. Մկրտիչեանը յանձնարարած է զատկական տօներուն առթիւ նոյն եկեղեցիին մէջ քարոզելու և մխիթարելու համար։

Կիրակի իրիկուն Եէնի Գաբուի եկեղեցիին մէջ, տիրական Տ. Արիստակէս քհ. Վարժապետեան, աւուր պատշաճի քարոզ մը խօսած է։

ՊԱՂՏԱՏԷՆ հեռագիրով խնդրուած է Պատրիարքարանէն որպէս զի Յակոբեան Վահան վրդ. կամ Դամասկոսի հոգեւոր հովիւ Սամուէլեան Սերոբէ վրդ. զ առաջնորդական փոխանորդի պաշտօնով ղրկուի Պաղտատ։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ Պատր. փոխանորդ Տ. Եզնիկ վրդ. Գէլիքաքեան հեռագրով խնդրեր է Պատրիարքարանէն որպէս զի Խարբերդի առաջ. նորոգ ընտրութեան գործը իրեն չյանձնուի և փափաք յայտնելով որ Բաղէշ ուղեւորի խնդրեր է որ իր պաշտօնագիրը շուտով ղրկուի իրեն և եթէ այդ պաշտօնագիրը պիտի ուշանայ, արտօնութիւն տուի իրեն որպէս զի արձակուրդով Պոլիս գայ։

ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ Ս. Պատրիարք Հայրը Մայր եկեղեցիի մէջ Արեւագալի տարբերութիւններուն պիտի նախագահէ։

ԱՅՍՕՐ կրօն. Ժողովը, վաղը Բաղ. Ժողովը, հինգշաբթի օր Իզմիրլեանց և շաբաթ օր ալ Նպաստից Յանձնաժողովները պիտի գումարուին։

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ հաստատած է Աս. մերիկայի Հայոց առաջնորդութեան վերաբերեալ կանոնագրութիւն մը, որով պիտի ղեկավարուին Մ. Նահանգաց մէջ գտնուած Հայոց եկեղեցիներու հոգաբարձութիւնները։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ Պատրիարքարան հասած ընդարձակ տեղեկագիր մը, զոր սարարգրած են քանի մը անկողմնակալ միաբաններ, Լուսաբարապետի քնարութեան և յարակից վէճերու նոր կատմամբ ընդարձակ բացատրութիւններ հաղորդած է։ Այդ տեղեկագիրը որ գրուած է 20 էջ, ի միջի այլոց սա տողերն ալ կը պարունակէ. «Շատ ու շատ ճիշդ է «Արեւելք»ի 5170 թուի Պատրիարքարանի Լուրերու բաժնին մէջ Երուսաղէմի գործերուն իրազեկ անձնաւորութեան մը լուսաբարապետի ընտրութեան արդիւնքի մասին ըրած խորհրդածութիւնը,—կը թուի որ անփարձ վրդ. ներու խումբի մը տիպումներն ու հնարներն են այս կուսակցական ընտրութեան հայթայթիչները, որ միաբանական հանրութեան օգտէն աւելի ունին իրենց մասնաւոր շահերն ու նկատումները։ Գալով Միաբանական ժողովոյ անդամներէն ոմանց կատարած դերին, տեղեկագիրը կը յիշէ թէ անոնք «Հեռագիրներ կը տեղացընեն նոբրնարիր Լուսաբարապետին», միւս կողմէ սատ ու սխալ տեղեկութիւններ հաղորդելով իրենց համախոհ թերթի մը, ի Կ. Պոլիս։ (Արեւելք)

—Պատրիարքարանը վաղը Երուսաղէմ կը ղրկէ Ս. Պատրիարք Հօր երկու պաշտօնագրերը, մէն Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած, որդէն ծանուցուած իմաստով, և միւսն այն 13 վարդապետներուն ուղղուած որ Վանքին գործերուն վրայ դիտողագիր ուղղած էին Կ. Պոլսոյ Պատրիարքին։ Ս. Պատրիարք Հօր գիրը պատասխանելու դիտողագիր մ'է, որով կը պախարակէ այս 13 միաբաններուն անուղղղ վարմունքը, օրինական չափը կը ցուցնէ անոնց, և հաշտական խնդրոյ մասին ալ կը յայտարարէ թէ ապօրէն կերպիւ հաչիւ պահանջողները նոյն իսկ պահանջումին իրաւունքը կը կորսնցնեն։ Երկու գրութեանց ալ նպատակն է այժ ալ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր հեղինակութեան։ (Բիւզանդիոն)

«Սուրնդակ»ի կը յանձնարարենք ուշադրութեամբ կարդալ այս գրուածները և օգտուիլ անոնցմէ։

ԳԱՐԱՄԱՆԵԱՆ էֆ. երէկ Պոլիս դարձաւ և իր պատուիրակի պաշտօնին բերանացի հարարատութիւնն ըրաւ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ամանայի մէջ եղած պաշտօնական և ժողովրդական ընդունելութիւններու վրայ։ Կը ցաւի Երուսաղէմի Վանքն ծանօթ անկարգապահական դէպքերուն վրայ, կը պախարակէ Միաբաններու մէկ մասին կոպիտ վարմունքը, որով այնքան անշուք կերպով ճամբու դրին Ս. Կաթողիկոսը, պարզապէս նախանձելով անոր յառաջդիմութեանը։ Գարամանեան էֆ. դիտեր է որ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքը ասոնց նկատմամբ բաւական խստութեամբ չի վարուիր, և պէտք տեսեր է Պատրիարքական իշխանութիւնը քաջալերելու։ Վանքին անկարգութիւնները բոլոր ջերմեռանդ ուխտաւորները պաղեցնելու բնութիւնը ունէին։

ՅԻՍՈՒՍ ՄԱՆՈՒԿԻ իր նուէր փոքրիկն օր. Հոռոփիկ Կ. Ճիվէլեկեան, հարանիթէ ազատած ըլլալուն համար 5ղրշ. ղրկած է։

ԱՏԱՆԱՑԷ ստացած ենք շնեկան թղթակցութիւն մը զոր նիւթերու առատութեան պատճառով վաղուան յետաձգեցինք։

ԱԶԴ.— Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ, Ամեն. Սրբազան Պատրիարքհայրը հրաւիրուած է յառաջիկայ Հինգշաբթի (26 մարտ 1903) իր հոգեշունչ և պերճախօս քարոզութեամբը հոգեւորապէս մխիթարելու բարեպաշտ ուխտաւորները։

Այս առթիւ մայրաքաղաքիս քաղցրաձայն դպիրներէն ոմանց մասնաւոր հրաւէր եղած է Արեւագալի երգեցողութեանց աւելի մեծ փայլ մը տալու համար։

Ղալաթիա 24 մարտ 1903

ՇԱՆՕԹ. — Սկզբնաւորութիւն մատերգութեանց ի ժամ 1½, Արեւագալի 2½ Քարոզի 3½։

☛ Տես Խաչատուրեանի պարի ծանուցումը Դ. էջս։

ՍԱՐՍԱՓԻՏԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ուսմ. սիւն ագշ. գաբ.	31—15
» » էն եիւքէք	31—29
» » էն աշաղը	31—14
Բուսէլի չրմէն ագշմ գրնա.	120—25
» » էն եիւքէք	121—25
» » էն աշաղը	120—

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ.ատն	ղշ. բր.
Պէյազ մէճիտիէ ֆրարքը	108—04
Մէճիտիէ	107—
Ինկիլիզ ալթունը	110—02
Ֆրանսըզ ալթունը	87—38
Բօլ	90—
Գրէմիյ ալթունը	51—06
Գարպան գայմէսի	8—59

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Ըլժի ազսիոնը Օս. լիր.	374—

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ի ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ 18

ԹԵՐԷԶ ՌԱՔԷՆ

ՀԵՂԻՆԱՆ

ԷՄԻԼ ԶՈԼԱ

Ը.

Թերէզ՝ անկէց աւելի՛ ջղային, աւելի՛ վախկոտ՝ ստիպուած էր դեր մը խաղալ և կը խաղար ալ կատարելապէս, չնորհիւ դատարակութեան անոր տուած փորձ կեղծաւորութեան։ Տասնրեկնգ տարիի մօտ միջոցի մը մէջ, Թերէզ սատ էր իր յուզումները խեղդելով և անողոք կամք մը գործածելով՝ օրպէս զի տխուր և քնէած երեւի։ Անոր համար չատ դիւրին էր մարմնին վրայ ալ անցընել այս մեռելական դիմակը, որ իր դէմքը կը սառեցնէր։ Երբ Լօռան տուն կը մտնէր, զայն լուրջ, դէմքը ծուռմուռ, քիթը աւելի երկայն և շրթունքները աւելի նուրբ կը գտնէր։ Այդ կինը ոգեղ, դժնէ և անմատչելի էր։ Ասկից զատ չէր չափազանցեր իր արդիւնքներուն մէջ։ Ան կը պահէր իր նախորդ անձնականութիւնը առանց աւելի մեծ ախմարութեամբ մը ուշադրութիւն արթնցնելու. իրեն համար, դառն ցանկութիւն մըն էր Քամիլը և Տիկին Ռաքէնը խաբելը։ Անիկայ Լօռանի պէս պարականութեան անգիտակից, ընկճած չէր իր տենչանքներուն բիրտ գոհացումին մէջ. գիտէր թէ գէշ գործ մը կ'ընէր, և երբեմն վայրագ անձկութիւններ կուգային վրան, տեղանին տակ ոտքի ելլելու և Լօռանը լիաբերան պագնելու, որպէս զի ցուցնէ իր ամուսնին և հօրաքրոջը թէ՝ ապուշ մը չէր ինք և թէ սիրահա՛ր մը ունէր։

Մերթ ընդ մերթ ջերմ ուրախութիւններ կը լեցնէին անոր գլուխը. իր կատարեալ կատակերգակուհի վիճակին մէջ չէր կրնար ինքզինքը զսպել երգելէ, երբ տարփաւորը հոն չէր և մատնուելու վախը չկար։ Այս յեղակարծ զուարթութիւնները կը թողէին Տիկին Ռաքէնը, որ իր հարսը կը մեղադրէր իրր շատ ծանրգլուխ։ Դեռատի կինը ծադիկի թաղարներ գնեց և իր սենեակին պատուհանը զարդարեց. յետոյ նոր թուղթեր փակցնել տուաւ խուցին մէջ. գորգ մը, վարագոյրներ, ծիրանեփայտէ կարասիներ ուզեց։ Առ ամէն պերճանքները Լօռանի՛ն համար էին։

Բնութիւնը և պարագաները կարծես այս կինը այդ մարդուն համար առեղծած էին և դէպ ի մէկզմէկ մղած։ Այդ երկուքը — կինը՝ ջղաւոր և կեղծաւոր, մարդը՝ արիւնային և անբանօրէն ապրող — զօրեղապէս միացած զոյգ մը կը կազմէին, իրար կ'ամբողջացնէին, իրար կը պաշտպանէին փոխադարձաբար։ Իրիկունը, սեղանինտակ, կանթեղին ստոյն պայծառութեան մէջ, անոնց միացումին ուժը զգալի կ'ըլլար Լօռանի մեղ և ծպտուն դէմքին դէմ՝ Թերէզի անողոք և լուռ երեսը տեսնելով։

Առանք քաղցր և հանդարտ գիշերներ էին։ Լռութեան գաղջ ու պայծառ ատուներներուն մէջ բարեկամական խօսակցութիւններ կը բարձրանային։ Աղանդերէն ետք սեղանին շուրջը կը սեղմուէին, կը խօսէին ցորեկուան հաղորդումէկ պէտքերուն վրայ, երբեմն յիշատակներուն և վաղուան ակնկալութիւններուն վրայ։ Քամիլ Լօռանը կը սիրէր, որքան որ կրնար սիրել գոհ եսասէր մը. Լօռան ալ կը թուէր անոր հանդէպ նոյնօրինակ սէր մը տածել. անձնուէր նախադասութիւններ, հաճոյակատար շարժումներ և հոգածու ակնարկներ կը փոխանակէին իրարու հետ։

Տիկին Ռաքէն իր անայլայլ դէմքով, բոլոր քաղցրութիւնը կը թափէր զաւակներուն շուրջը, շնչած խաղաղ մթնոլորտին մէջ։ Վաղնչական ծանրութիւններու հաւաքոյթ մըն էր կարծես ան, ուր զիրար կը ճանչնային մինչեւ սիրտերու խորը և ուր իրենց բարեկամական հաւատքին վրայ վատահ կը քնանային։

Թերէզ անշարժ, միւսներուն պէս զարուէկ ոչնչութիւններուն վրայ, երբեմն յիշատակներուն և վաղուան ակնկալութիւններուն վրայ։ Քամիլ Լօռանը կը սիրէր, որքան որ կրնար սիրել գոհ եսասէր մը. Լօռան ալ կը թուէր անոր հանդէպ նոյնօրինակ սէր մը տածել. անձնուէր նախադասութիւններ, հաճոյակատար շարժումներ և հոգածու ակնարկներ կը փոխանակէին իրարու հետ։

Տիկին Ռաքէն իր անայլայլ դէմքով, բոլոր քաղցրութիւնը կը թափէր զաւակներուն շուրջը, չնչած խաղաղ մթնոլորտին մէջ։ Վաղնչական ծանրութիւններու հաւաքոյթ մըն էր կարծես ան, ուր զիրար կը ճանչնային մինչեւ սիրտերու խորը և ուր իրենց բարեկամական հաւատքին վրայ վատահ կը քնանային։

Թերէզ անշարժ, միւսներուն պէս անվրդով կը նայէր այս քաղքենի ուրախութիւններուն, ժպտուն տաղտկութեան վրայ։ Եւ ներսիդին վայրագորէն կը խնդար, բոլոր էութիւնով կը ծաղրէր, մինչդեռ դէմքը ցուրտ խստութիւն մը կը պահէր։

Ցանկութեամբ յափրացած՝ ինքնիրենը կ'ըսէր թէ, քանի մը ժամ առաջ քովի սենեակին մէջ, Լօռանին կուրծքին վրայ էր կիսամերկ և հերարձակ։ Կը յիշէր խալ կիրքի այս միջոցներքին բոլոր մանրամասնութիւնները. իր յիշողութեան մէջ կը պարզէր զանոնք, և այս բոցոտ տեսարանը կը հակադրէր իր աչքին տակ գտնուող այժմու մեռելական տեսարանին։ Ա՜հ, ի՜նչպէս կը խաբէր սա բարի մարդիքը և ո՛րքան երջանիկ էր զանոնք այնքան հիանալի լրբութիւնով մը խաբելուն համար։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ» ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 28

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՀԱՊԵՏԸ

ՎԷՊ

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

16.

Հանդիպումը

Առօքանցիները կը բնակին այն գեղեցիկ երկիրին մէջ որ հատատուած է Պիօպիս և Վալտիվիա գետերուն միջև, մէկ կողմը ծովը և միւս կողմն ալ Անտեանց լեռնաշղթան ունենալով։

Անոնք կատարելապէս խառնուած են Շիլիի հանրապետութեան մէջ։ ուրիշ սակայն գիտցած են միշտ անկախ ապրիլ։

Այն որ կը կարծէր թէ Հնդիկները վայրենիներ են, կատարելապէս կը սխալէր։

Առօքանինները եւրոպական քաղաքակրթութենէն առին ինչ որ կրնար օգտակար ըլլալ իրենց նկարագրին և իրենց ապրելակերպին։

Հին ժամանակներէ ի վեր, այս ժողովուրդները կազմուած էին արդէն զօրաւոր ցեղով մը, և իմաստուն օրէնքներով կառավարուած էին։

Սպանիական առաջին յաղթականները, բոլորովին ապշած մնացին երբ Ամերիկայի այս մէկ անկիւնին մէջ տեսան ազնուապետական Հանրապետութիւն մը, և աստուածանութիւն մը որ կազմակերպուած էր գրեթէ 18դ դարու մէջ Եւրոպայի մէջ տիրող օրինակին վրայ։

Բայց և այնպէս անոնք չէին դադրած ՎԱՅՐԵՆԻ յորջորջուելէ, իրենց նախանձող ազգերու կողմանէ, որոնք միշտ հաշտ աչքով չէր որ կը նայէին այս ժողովուրդներուն, որոնք իրենք իրենց Օքազ անունը տուած էին, այսինքն «ազատ ժողովուրդ»։

Մինչեւ ցարդ շատ անշան ժողովուրդի մը վրայ այս մանրամասնութիւնները, բաւական կը հետաքրքրեն անշուշտ ընթերցողը։

Այս ազգին իմացականութիւնը սակայն հակառակ բնակիչներուն ՎԱՅՐԵՆԻ յորջորջուելուն, կապացուցուի իրեն երկիրին՝ քաղաքական բաժանումներուն կանոնաւորութիւնով։ Երկիրը, հիւսիսէն մինչեւ հարաւ, բաժնուած է չորս կառավարութիւններու, որոնք կը կոչուէին, Լանկէմմաբիս (ծովային երկիր), Թէլպօմ Մաբիս (ցամաքային երկիր), Ինաբիրէ Մաբիս (Անտեանց տակ՝ երկիր) և Բիրէ Մաբիս (Անտեանց մէջ՝ երկիր)։

Իւրաքանչիւր Մաբիս իր կարգին բաժնուած է հինգ Ալտուկներու (նահանգ), որոնք կը կազմեն ինը Ռեկ (վիճակ)։

Ծովային մասը կը պարունակէ Առաքի, Թուքապէի, Իլլիքուտի, Պառաի, և նակթոլթէնի երկիրները, ցամաքային մասը, Բիւռէնի, Անքոլի, Մակէքուտի, Մաքսիքուլիսի և Ռեքքուտաի երկիրները, Անտեանց տակը գտնուած մասն ալ Շաքաիքի, Մառպէնի, Քոլչուի, Քուէքեռկուտի և Քուանկուտի երկիրները։

Վերջապէս, բուն Անտեանց երկիրը կը պարունակէ լեռնաշղթային բոլոր հովիտները ուր կը բնակին Թիւլերը, ամարիս լեռնականներ որոնք երբեմն Առօքանիներուն դաշնակից էին, բայց հիմա, կը կառավարուին իրենց յատուկ օրէնքներով։

Առօքաններուն գլխաւոր ցեղերն էին Թօքիները, Արաուլիմէնները և Իլմէնները։

Զորս Թօքի կար, մէյմէկ հատ՝ իւրաքանչիւր Մաբիսի համար, և որոնք կոչուէին, Լանկէմմաբիս (ծովային երկիր), Թէլպօմ Մաբիս (ցամաքային երկիր), Ինաբիրէ Մաբիս (Անտեանց տակ՝ երկիր) և Բիրէ Մաբիս (Անտեանց մէջ՝ երկիր)։

Իւրաքանչիւր Մաբիս իր կարգին բաժնուած է հինգ Ալտուկներու (նահանգ), որոնք կը կազմեն ինը Ռեկ (վիճակ)։

Ծովային մասը կը պարունակէ Առաքի, Թուքապէի, Իլլիքուտի, Պառաի, և նակթոլթէնի երկիրները, ցամաքային մասը, Բիւռէնի, Անքոլի, Մակէքուտի, Մաքսիքուլիսի և Ռեքքուտաի երկիրները, Անտեանց տակը գտնուած մասն ալ Շաքաիքի, Մառպէնի, Քոլչուի, Քուէքեռկուտի և Քուանկուտի երկիրները։

Վերջապէս, բուն Անտեանց երկիրը կը պարունակէ լեռնաշղթային բոլոր հովիտները ուր կը բնակին Թիւլերը, ամարիս լեռնականներ որոնք երբեմն Առօքաններուն դաշնակից էին, բայց հիմա, կը կառավարուին իրենց յատուկ օրէնքներով։

Առօքաններուն գլխաւոր ցեղերն էին Թօքիները, Արաուլիմէնները և Իլմէնները։

Զորս Թօքի կար, մէյմէկ հատ՝ իւրաքանչիւր Մաբիսի համար, և որոնք իրենց հրամաններուն տակ ունէին Արաուլիմէնները որոնք նաև իրենց կարգին կը հրամայէին Իլմէններուն։

Թօքիները իրարմէ անկախ էին, բայց միշտ դաշնակից՝ հանրային բարեւոյն համար։

Տիտղոսները ժառանգական էին և կ'երթային սերունդէ սերունդ։

Հպատակները կամ Մօսօթօնները ազատ են, պատերազմի ատեն միայն զինուորական ծառայութեան կը մատնեցին, թող որ, այս երկրին մէջ, ինչ որ անոր ուժը կը կազմէ, զէնք կրելու վիճակի մէջ գտնուող բոլոր մարդերը զինուորներ են։

Թէ պետերը ինչ նշանակութիւն ունին այս երկրին մէջ, կը հասկցուի անով որ ժողովուրդը զանոնք կը նկատէ իբրեւ գլխաւորները իրենց հաւասարներուն մէջ, և անոնց իշխանութիւնը անկշռուն է։

Սպանիացիները, քանի քանի անգամներ փորձեցին նուաճել իրենց սահմանին մէջտեղ ապանձնացած այս պզտիկ անկիւնը, սակայն իրենց ջանքերը ապարդիւն ելան միշտ և ընկճուած՝ ստիպուեցան դաշնակցիլ անոնց հետ, անանկ որ Սպանիացիք խաղաղութեամբ կ'անցնին հոնկէ, Մանթիակէն Վալտիվիա երթալու համար։

Քառատրանկ, որ Առօքանցիներուն լեզուով՝ առիւծներու ապաստանարան ըսել է, հիանալի ջրվէժ մըն է, որ կ'ինայ Անտեանց անմատչելի գագաթէն և կ'իյնայ ծով, քամհամ դարձուածքներով։

Ոչինչ այնքան գեղեցիկ է, որքան Քառատրանկի գետերը, որ շրջապատուած են հիանալի գեղեցկութիւններով, պողպատից ծառերու կանանչութիւնով, և ճոխ արօտավայրերով, ուր ազատ հատարձակ կը ճարակին ամէն տեսակ կենդանիներ, և բարձրաբերձ լեռներով որոնց մէջ կը գտնուին նկարագեղ դիրքերու մէջ, պզտիկ հիւղակներ, որեւէն տաքցած փայլուն ծերմակ պատերով ինչ որ կեանք կուտան այս հմայիչ տեսարանին։

Այն օրը ուր մեր պատմութիւնը կ'սկսի, Յուլիսի մէջ գեղեցիկ առտու մը, երկու յիմաւորներ, չունի մը հետ մէկտեղ, արագապէս կ'անցնէին գետակին ցոլէն։

Այս մարդիկը, իրենց Շիլիցիի հագուստներով, իրենց շարժուձեւերով, զարմանալի հակապատկեր մը կ'ընծայէին զիրենք շրջապատող երեւոյթներուն, ինչ որ հաւանականաբար իրենց աչքէն չէր վրիպած։

Այս երկու մարդիկը, զորս ընթերցողը անշուշտ ճանչցաւ, Լուի կոմսը և Վալանթէնը էին, երկու կաթնեղբայրները։

Անոնք յոյզերդաբար անցած էին, Մօլէնն Թալքէն, Քոսնէքսիանէն։ Երկու ամիսէ ի վեր գրեթէ ճամբորդութեան մէջ էին, մինչեւ այն օրը երբ կը գտնուին զիրենք Առօքանիի մէջ, իրենց Զիլար չունին հետ, 1837 յուլիս 14ին, առտուն ժամը տասնմէկին, Քառատրանկի եզերքներուն վրայ։ Երիտասարդները գիշերը անցուցած էին խրճիթի մը մէջ, և առտուն կանուխ ճամբայ ելած էին։

Անօթի էին։

Վերջապէս քիչ մըն ալ քալելէ ետք, տեսան խնձորենիներու անտառ մը ուր կրնային ապաստանարան մը գտնալ հանգչելու և ճաշելու յարմար։

(Շարունակի)

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

«Մանզումէ» ամէն առաւօտ պատրաստ կը գտնուի եկեղեցւոյ դիմաց Զբաղուքճեան էֆ.ի դեղատունը, որ մեր գործակալութիւնը ստանձնած ըլլալով, անոնք որ կը փափաքին թերթիս բաժնորդագրուիլ, կրնան նաև հոն դիմել, ու ստանալ ընկալագիրը։

ԳԱՐԼԷՄԱՆ ՄԱՂԱԶԱԼԱՐԸ

362-364 ՊԷՅՕՂԼՈՒՆՏԱ ՏՕՂՐԸ-ԵՕԼՏԱ 362-364

Գաստրնլար, Դրզլար վէ Զօնուզլարա մախսուս հազըր էլպիսէլէր, պէեազ Զամաբր բուգրմլարը, Թօհաճիյէլէր վէ սաիրէ հագգընտա

ՈՒՄՈՒՄԻ ԼԻՔԻՏԱՍԻՕՆ

1903 Մարս 10, Բազար էրթէսի կիւնիւնտէն պէտ իլէ սաթրուա պազարլընըլաճագ տըր։

ԶԻԹՐՏԷՐԻԼԷՐ ԻՇՊՈՒՐ ՍԱԹՐՇՏԱ ՏԱՄԻԼ ՊՈՒԼՈՒՆԱՃԱԳԼԱՐ ՏԸՐ

Ֆանէլա, Զօրպա, Մէնտիլ, Միսսլար, Գրավաթլար, Կէօմլէքլէր, Ֆիչուլար, Եուխառն վէ բիքեաէն Եաթագ Եօրթիւլէրի, Գօրսէլէր, Շէմսիյէլէր, Էլտիվէնլէր, Զանթարլար, Թապագլար, Բաշավրլար, Սօֆրա Թագմլարը, Եաթագ Եօրթիւլէրի, Մատրօլամ, Բէրէլէր, Խալըլար, Էնվայի եուն վէ իբէք գուսայլար վէ սաիրէ։

Իբէէլի՛վէ եուկը գուսաբ բարչալարընը էն միւնբէէիպալէրի հիւլիւեէթլի օլմագ իւզրէ պու տէճա, սէրմայէսինտէն տանա էնվէն պիր Ֆիեաթլէ Ֆիրուսա օլունմագտա տր։

Ի ԼԱՆ

Մագրիբէօյունտէ Սթասիոն ճատէսինտէ ալթը նոմէրօլը տիւքքեանտա սաքին սարբաֆ Ճօրֆ էֆ. վէյնը Լավրէնսիք, գարիւի մէրգումէտ սաքին պագգալ Դաբրէլ վէյնը հաճի Օհանէսին զիմմէթինտէ Քիւչիւք Զէքմէճէ Պիտայէթ Մահքէմէսի Թիճարէթ գէսմնտան սատը օլան պիր գէթա իլամ վէ ճահի մուճիպինէ ալտճաղը պուլունան մէպալիղը մալիմմէնին Թէմմն ախղ ու խթիֆասը զմինտտա մէտեուն մէրգումը էօհտէի թասարրուֆընտա օլուպ, Թահթը հաճզա ալընան գարիյէի մէրգումէտ պարութխանէ ճատաէսինտէ վագը հասարի գուլումճի Տիգրան մէյհանէսի պաղէսի վէ էպահէսի Թարիգը տմ իլէ մահատա պիր պապ նըսրի հիսէ մէյհանէ ինտել միւզայէտ Թալէպի էօհտէսինտ Թէգարբուր իթարիկինտէն, իհալէի էվվէլէսի իհրա գելընմըզ վէ օթուզ պիր կիւն զարֆընտա եիւզատ 5 զամմը իչուն Թալիպ օլանլարը բէյ ագչէլէրինի միւնթահիպկն Ֆիւչիւք Զէքմէճէ Պիտայէթ մահքէմէսի իհրա տարիրսինէ միւրաս ճաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

22 մարտ 319

ՏՕՔԹԷՕՐ

ՎԱԼԱՆԹԷՆ ՆԱԼԲԱՍ

ԲԱՐԻՍ ՄԷՔԹԷՊԸ ԹԸՊԻԹԷՍԻՆՏԷՆ

ՏԻՊԼՕՄԱԼԸ

Տօքթէօրը մուամիլէյն հէր կիւն Պէյ Օղլունտա, Քիւչիւք Բարմագ Գարու պիր նօմէրօլը մուայէնէխանէտ էօյլէնտէն սօնրա Ալաֆր. 1տէն հէ գատար խաթէկեանը գապուլ իտէր։

ՀԱՑ ՄՆՏՈՒԿՃԻ ՀԱՐՍՆԻՔԻ

ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԸԼԸՃՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի-Զապթիյէ

ԱՊԱՌԻԿ

ՄԻ՛ ՈՒՉԷՔ

ՉՊԻՏԻ

ՏԱՄ

ԱՊԱՌԻԿ

ՉՊԻՏԻ ՏԱՄ

Ճամբորդներու համար 5 % զեղչ

Ամուրիներու » 10 % »

Աղջիկներու » 50 % »

ՉՈՐՍ ԱՆԳԱՄ ԿԱՐԴՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ԶՐԻ

ԷՄՆԻՅԷԹ

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ԶԱԿՈՒ ՎՐԱՑ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամի հրապարակ Գրէտի Լիսէնէ դրամատան վերնայարկը

ԵԹԷ կը փափաքիք առանց խարուելու երկիւղի՝ վայելուչ հագուստներ գնել, եթէ կ'ուզէք որ ձեր հագուստները ո՛չ անձրեւէն և ո՛չ ալ արեւէն ազդուին, դիմեցէք ԷՄՆԻՅԷԹ հագուստի մեծ վաճառատունը որ 25 տարիներէ ի վեր ամենօրեայ յարաբերութեան մէջ է եւրոպական մեծ գործարաններու հետ, և ձմրան եղանակին առիթ բրդեղէն ապրանքներու առուտուր պատիսութեամբ ճոխացուցած է մթերքը։

ԷՄՆԻՅԷԹի կերպասները, գոյով և գործուածքով, վերջին նորաձեւութեանց կը հաւասարին միշտ։ Առանձնակարգ դերձակներու ձեռքով կը պատրաստուին երիկ մարդոց և աղայոց յատուկ ընտիր ճաշակաւոր և դիմացկուն հագուստներու ամէն տեսակները և մուշտակներ ինչպէս նաև կանանց համար բէլէզներ, ֆոֆեղներ եւն. եւն. ծայր տատիճան նրբութեամբ։ Գիներ՝ անմրցելի ըստ ուելզու տատիճան ժամն։

ԷՄՆԻՅԷԹ վաճառատունը չափի վրայ հագուստի հիւղ մը ունի, հաւասար Բերայի համատեռ ռատգնակարգ Տուներուն։ 50—26

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ, ՉԵՂՉ ՉԿԱԾ

ԿՈՒՉԷՔ

Լաւագոյն պարող մը ըլլալ չատ քիչ ժամանակի մէջ, ու նոյն իսկ մէկ ամբողջ օրուան մէջ սովրիլ, խիստ դիւրաւոյց մէթոտի ու մասնաւոր դասախօսութեան միակ պայմաններով

ԵԱՋԻԿ Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԻ

ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՊԱՐ

Դիմեցէք՝ Բերայի կողմը Կալաթասէրայ, Երիթաքի Խանի (Սիթէ ալ Բերա) դրան մէջ սոփրիլ Մ. Աչիլի կանուրը։

Պօլսոյ կողմը, Մեծ Շուկայ, Գալիֆաքճիլարի դուռը Ֆէսճի Սեպուհ աղայի խանուրը։ 20—15

Ա Զ Դ

Կարեւոր Թղի մը մէջ հաստատուած մասնաւոր վարժարանի մը տէրը, արատնագիրը փոխանցելով հանդերձ, դպրոցական կարասիները և դասիկ մը ծախելու տրամադիր է։ Վարժարանի մը տէր ըլլալու փափաքողներուն համար լաւագոյն առիթ մըն է ասիկա։

Դիմել խմբագրութեան մինչեւ 15 օր։ 5—3

18 մարտ 1903

ՏԻՐԻՆԿ

ՊԻՇՄԷԷԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ

ԱԼԷԱՔ ՈՒ ԷՏԷՎԱՔ

Գու Ֆապրիգա՝ Բարիզին 1900 Էքսբօզօսիսնունտա 23 միտալեա իլէ 16 պէօյիւք միւքեաֆիթա նաիլ օլմուշ տըր։

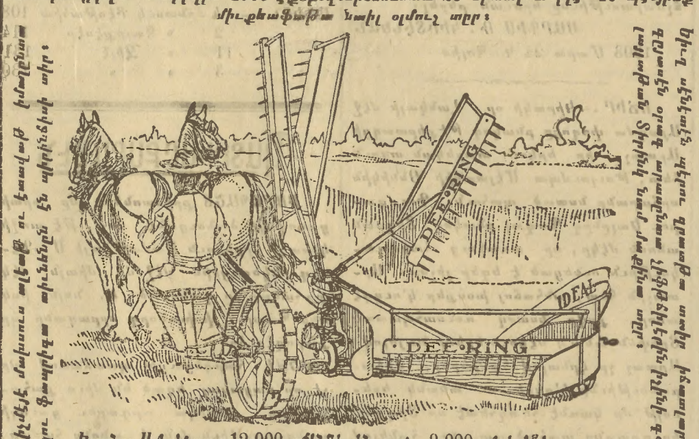

Եալընշ Ամէրիքատա 12,000 ՕՏԵՆԻԼԷՆ դուշէ 9,000 ՕՏԼԷՆԻԼԷՐ տըր։

1901

Իյիթէ եէնի պիր սարբա տուխուլ էյլէտիք։ Միրուր իտէն զէման՝ չիմտի եիւզ սէնէյի կէսմիշ, պինանն ալէյ վուգուտութը Թարիխկեէ սըրասընտա գատտ օլունմուշ տըր։ պու տէվրին Թէրազգէյեաթը՝ ալէյ ուսմամ շաեանը հայրէթ պիր տէրէճէաէ տիր։ Մաքինա մարիֆէթի իլէ պիչմէք ֆէվգ էլ ատէ պիր Թէթերազգը տէեիլ մի։ 1858 սէնէսինտէ «Մարչ» նամ Թըրքան մաքինասընըն իճառնան պէրու պու անէ տէկին սանաաթը մուհիմմէի մէզպուրէտէ կէրէք Ամէրիգատա վէ կէրէք տիւնեանդն հէր պիր Թարաֆընտա էն միհիմմ պիր մէվգը Թուքմուշ օլան Ֆապրիգա՝ ՏԻՐԻՆԿ վէ գումբանիասը օլուպ, իմալ էյլէտիեի մաքինալարը սաթուն ալանլարընն հատատ ու հիսապը եօգ տըր։

Իսթէէնէյլէրէ գաթալօկ տէֆթէրիմիզի մէճճանէն կէօնտէրիրիզ։ Մէզգիւր տէֆթէրտէ պիչմէտէ մախսուս

«Իտեալ՝ Տիրինկ» նամ տէմէթ իթմէ «Իտեալ Տիրինկ» նամ Թըրքան

» » » օրագ պիչմէ » » » Թըրմգ

կիսի միւԹէէիֆ իւլ ճինս մունթազամ մաքինալարըմըզընն ըստ վէ ֆչպու մաքինալար՝ միւպալաղասըզ վէ ճիատի սուրէթտէ Թարիֆընտան Թարիֆ խրիմիշ տիր։

Գու մաքինալարընն եէկեանէ տէրօշիթօսը՝ Տէրօհատէթտէ կալաթատա Գէորգ պէյ խանընտա 1, 2, 3 Ն՝ ալը մաղազալարտա, Մ. Սիռնէյ Նուվէլ վէ գումբանիասը տըր։

Ա՛ԻԻԴԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷՆՍԻՍԻ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիսատ Բլաս Վանտօմտա, 9 նոմէրօլու տաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒ ՇԻՐԴԷԹԻ

Սէրմաէէ վէ իսթիհսաթ 107,000,000 ֆր.

Սէնէյնն մագպուզաթը 21,000,000 »

Եօտէնէն դիեան 252,000.000 »

Սիկուրթալը խանէյէրին գէյմէթի 19,000,000 »

ԼՕՍԻ ՇԻՐԴԷԹԻ

Սէրմաէէ վէ իսթիհսաթ 153,000,000 ֆր.

1900 մագպուզաթը 17,000,020 »

Եօտէնէն դիեան 120,000,000 »

Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

ՊՈՒՆ ՇԻՐԴԷԹ դաեէթ միւսաիա չէրսիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայա իտէր

ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախ միւԹէէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էնվէն։

ֆիեաթլար էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐԴԷԹԻՆ ՊԱՆԴԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպոլ ևժանը տախ Կալաթատա «Պանդ Օթթօման» գարշըսընտա տըր։

ԱԹԼԱՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՀՐԳԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1808ԻՆ

ԺՕՐԺ Գ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՔՐՈՎ

	Անգլ. ոսկի
Դրամագլուխ.—	3,437,000
Արկածելոց վճարուած.—	15,000,000

Այս ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր գործառնութեանց ընդարձակութեան և վճարումներուն կանոնաւորութեան համար։

ԼԱ ՍԻԼԻՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Փոխադրութեան ճիւղ

Դրամագլուխ	5,000,000 ֆր.
Պահեստի դրամագլուխ	1,000,000 »

Ապահովագրութիւն Ցովի, ցամաքի և ծովի ճամբորդութեանց ճոգեղեալով Առագաստանաւով, Բեռնանաւով և երկաթուղիով։ Դիւրամատչելի պայմաններ և սակագիններ։

ՀՕ՝ ԻՊԵՐԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԿԱԾԻ ԴԷՄ

Վէնիթէրթիւրի մէջ հիմնուած

Այս ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր չատ դիւրամատչելի պայմաններով արկածներու համար։

Գրասենեակ Պոլիս, Թոմսրը խան, թիւ 11

Դեր - Գործակալ Ընդհ. Գործակալ

ՆՈՅԵԱՆ ԺՕՐԺԻՈՒՆԷՍ ԺՕՐԺ ԱՊԷՐԿԱՆ

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԳԼՈՒՂԸՆԸՆ

ՍՈՒՐԷԹԸ ԳԱԹՈՅԷՏ ԹԷՏԱՎԻՍ

Տօքթէօր ՏԻՄԻԹՐԻ ՀԱՐՄԱՆՏԱՍ Էվրոպատա իբրա իթարկի սօն սէյեահաթրնտա Թրպճա եէնի մուվաֆֆագբէթլէր էլտէ իթմիշ օրմաղլա, տախիլէն միաէի վէ պէսարէկլէրի իլաճ խաէնէք տաղը իլաճլար վէրմէքտիրն։ վէ եալընզ ալթը կիւնէն պէլ սօղուգլուղընք գաթիյէն Թէտավի խտէր. Թէրէտտիւտ էտէնլէր խասթալըգլարը Թէքմիլ սազալաբգտան սօնրա իւճրէթի Թէտավիի վէրէպիլիրլեր։

ՖՐԷՆԿԻ.— Ղաեէթ եէնի վէ էվրոբատա թաթպիգ օլունան սօն ուսուլ իլէ Ֆրէնկի խասթալըղընը Թէմամ մուվաֆֆագրեթէլէ Թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սատթ տէօրթէն օնա գատար Գալաթատա Սանտրգեբլար ճատտէսինտէ Գարագուշ օթէլինն գարշրսընտա լամպանը տիւքքեանընն իւզէրինտէ 97 նումէրօլը քէնտի Թէտավիխանէսինտէ պուլունուր։ 30—15

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Միրքէճիտ քեսին (Եզախանէի Թիւրքիյէ) եէվմը քիւամրնտան պէրի կէօռթէրտիի իմթիզամ վէ տրգգաթատան վէ իհզար օլընան քեֆֆէյի էտվիյէնին խալիսխէթ վէ էվվէնէթինտէն տօպալը չէհրիմիզին էն միւքէմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկէրլէրինէ նիւմունէի իմթիսալ օլմագ չէրէֆինի իպրազ իթմիշ տիր. պու տրգգաթ վէ իսթիխամա մունզամ օրան թէհարէթ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլէրէճէ սարլ նազարը էհէմմիյէթէ ալընանագ մէվատտրն պայլրճասը տրը. սամմէնին միսէլլէմի վէ տէվարիրը բէտմիյէնին տախի մուսատտագ օլսուլը իւզրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսխասէն պէքլէնիլէ չու խրտմաթը միսաթահսէնէյէ պիր իլալէի ինսանիյէթ քարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսիսիսէն չիմտիյէ գատար միւրաճաաթ իտէն պիրճիմէ զուէֆայի խասթէկեան մէճճանէն թէտավի իթտիրիմէք վէ մուալէճաթը լազըմ տախի քէզա պէլա իւճրէթի իթտ խրիմէք կիպի իսթիխար օլընան ֆէտատքերլըգեար նազարը տրգգաթա պլընտագ օլուբ իսէ պզտ էճզախանէէն իսթիհսալը մէնֆաաթան զիյատ հէմճինտէ խրտմէք կիսի գիբի գիբը ինսանիյէթբերվէրի իւզերինէ թէէսիս իտիրմէ օլտուղը սէրէնայթիյէն իսէրիյէթ չու թատատա օլընան հիմէմաթը մատրուֆէտէն նազի պիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէտագգատա գաթի սերէճաթ իտէրէք, պու կիւնքի մէրթէպէի իրքազ էյլէմէ վէ պու եիւզատ էրպապը միւրաճաաթըն մէճճունիւթէ վէ էճմիյէթինի վէ աթրպպանընն տախի խօշնուտախնի ճէլպ էյլէնիրտիր։

Մէզգիւր էճզախանէէտ քեֆֆէյի իլէլ վէ էմրազատ քէտպը իսթիսսաթ թամ էյլէմէ մէշարիրը սթրպպա հէր կիւն էվգաթը մուայէնէտ հազրը պուլունաղգլարը կիպի գիւքիւր ու իւնատ խասուս օլմագ իւզրէ տէ մուայէնէխանէյէր մէվճուտ տրը. էճզախանէտ պուլընան ալէթ վէ էտէվթը ֆէնինիյէնընն միւքէմմէլիյէթի սէպէպի իլէ եէկեանէ տէնիլմէյէ չայան օլան (թահսիլխանէ) իսէ ճանիպը հիւքքիմիթ Սէնիյէտէն էվրօթաաթ ազգուգ սէնէ թահսիլ իթթիրիլտիքէն օնրա իլգ ուէֆա օլարագ քիմիակիր սթրէսմանընը իհրազ իլէ չէհրիմզէ ավտէթ իթմէյ օլան Մէքթէպը Թրպիէի Շահանէ քիմիակիր մուալիմէրիսնէն Տօքթօր Անտէ Հիսէյին պէյին եէտը իգթիսար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ իտիրմէյ տիր. մուամիլէյէրին ֆէնընը թահլիլատի իգթիսարը պուրատա նազը մալիսմ իլէ, էվրօթաաթտա օ տէրէճէ մարուֆ տրը, գիւմարիլէյէ պէտէնը ինսանատ միւհիթաքը թահլիլ հէր նէ վաղ իսէ, անը քէմալը իհթիսամ իլէ պիթթիալիլ աթրպպատա իհզար վէ պինայէն ալէյհ աթրպպայի մուամմէլէհիւմին իչլէրինի պիր գաթ ատտա թէէսիկ իթմէքտէ օլուսուղը կիպի մէրի զան մատէնի նէպաթի հէր նէվ մէվատտը տախի սուրէթը միւքէմմէլէտ թահլիլ վէ իհզար իթմէքտէ տիր։ 8—8

Ա Զ Դ

«Գիսակ»ի Մտածութիւնք Տօնական Օրերու Հայ. Ս. Եկեղեցւոյ յոյժ շահեկան և օգտակար գրքոյկը, որ արժանի է ընթերցման մասնաւորաբար Մեծ Պասոց օրերուն, կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղին է Մէրճան, Եալբազ խան, թիւ 10, Առաքել էֆ. Գաբրիէլեանի գրասենեակը։ Գին՝ 5 դր.։ Մէկ անգամէն 5 օրինակ գնողին 1 հատ նուէր կը տրուի։ Հասոյթը կը վերաբերի ողորմելի հեղինակին տրի տիկնոջ և իր օրբերուն։

Ա Զ Դ

Ղալաթիա, Թաքիալար-Ճատտ Նորօ Օթեանի Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ազգաբարել որ տատուվեց տարիէ ի վեր կը չարունակէ։

Ա. Գործ գտնելու համար Թուքիոյ դաւառներէ և օտար երկիրներէ Կ.Պոլիս եկող արհեստաւոր. գործաւոր և սպասաւոր գաւակներգի ճամբրդները պատսպարել, իրենց վիճակին համեմատ, սենեակ կամ անկողին տալով, և կերակուրներն հոգալով։

Բ. Օրաթոշ տեղաւորուելու համար ամէն կարելի դիւրութիւն հայթայթել։

Գ. Անյաջողութեան պատճառաւ, Թուքիոյ ուրիշ քաղաքները փոխադրուիլ փափաքողներուն օգտակար կարեւոր տեղեկութիւններ տալ, և ճամբորդութիւնին կամ յետադարձին դիւրացնել։

Այս ամէնը, օթեանի պարզ վարձքով մը, ամիսը 90 դր. օրը 5 դր։

Վարձակալ-Տնօրէն

24—8 Տ. ԼՈՒԹՖԻԱՆ

ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻ

Այս ամենակարեւոր և անզուգական բառարանը որ Համբարձում Մուալիմ Նաճիի հեղինակութիւնն է, ամբողջովին տպուած և քիչ ժամանակի մէջ կրկին տպագրութեան արժանացած է։ Մուալիմ Նաճի իր ունեցած բաղմակողմանի հմտութեամբ ամբողջ մեծ ծառայութիւններ մատուցած է Թուրք լեզուին ու գրականութեան, որ խրատ՝ մը իր անունը խորին յարգանօք կը միշտ այսօր թէ բոլոր Օսմանցիներէն և թէ արեւելքի լեզուներով հետաքրքրող օտարազգի նշանաւոր անձնաւորութիւններէ։ Հանգուցեալ հեղինակն այս գլուխգործոցն որ թուրք լեզուին մէջ գործածուած Արաբերէն ֆարսկերէն և ուրիշ լեզուներէ առնուած բառերու և օտերու իմաստն ոգործածութեան եղանակները կը բացատրէ սահուն, պարզ եւ հասկանալի ոճով մը, կ'արժէ որ մուտ գտնէ մեր բոլոր վարժարաններուն մէջ։ Թուրք լեզուի բոլոր ուսուցիչներն ու ուսանողներն պէտք է մէկ մէկ օրինակ ի ձեռին ունենան անկէ։ ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻՆ լաթինագիր կը ծախուի սա այժմ զեղչուած գնով և միմիայն 25 գանեկանի (բուն գինն է 40)։ Գաւառներու համար՝ փոխադրութեան ծախքն է 5 գանեկան։ Դիմել Ասրը գրասուն, Պաղ Ալի Ճատտէսի թիւ 44։

ԱՆԳԻՐԸ

Թէ ինչո՞ւ վանականները Աբեղաթող կ'ըլլան լրիվ ըլլալով, և Մեծ-Պաքին հինգերուն Կոկորիճը և նորերուն Խարխանճարը զարդ կ'ըլլան մեր տուներուն մէջ — Գրուած է նոր հրատարակուած Անգիր Դպրութեան Բ. հատորին Ե. գլխարին մէջ։

Գիմել առ Վանան վրդ. Պարտիզակցի կամ Պաղտասարեան գրասուն, Սուլթան Համամ, թիւ 14։

Իսկիւտար Գալֆարին Պաղը, նոր շինուած Թատրոնին ճիշդ դիմաց 600 կանգուն գետնի մը կայ ծախու, որ անկիւնի գլուխ է. և տասնմէկու կանգուն երես ունի ճատաէին վրայ ու 50 կանգուն երես ալ՝ փողոցին մէջ. ծովակայաց ու խիստ օգտաւոր. յարմար օգուտ բնակարանի չինութեան։

Մէջի «Մանզումէի» խմբագրատունը։